

ՓԵՏԵՐՈՎ. «ՌՈՒՄԻԱՆ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՅԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒ ՅԵՏ
ԿԸ ԶՆՆԱՐԿԷ ՈՒԺԱՆԻԹԻ ՈԼՈՐՏԻՆ ՄԵՋ
ՀԱՄԱՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ»

Ռուսիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու ներկայացուցիչները հաղորդակցու-
թիւններու ընթացքին կ'արծարծեն ուժանիւթային ոլորտին մէջ հաւանական
համագործակցութեան նիւթը: ԹԱՍՍ լրատու գործակալութիւնը կը հաղորդէ,
որ այս մասին լրագրողներուն յայտարարած է Ռուսիոյ նախագահի մամլոյ
քարտուղար Տմիթրի Փետրով:
«Արդարեւ, ամերիկացի ներկայացուցիչներու հետ գրոյցներու ընթացքին
կ'արծարծուին ուժանիւթի ոլորտին մէջ հաւանական գործակցութեան եւ հա-
մագործակցութեան նիւթը», ըսած է Զրեմլինի բանբերը:

ԱԿԵՆՐԿ

ՀՈՐՄՈՒՋ, ՊԱՊ ՄԱՆՏԵՊ
ԵՒ ՌՈՒՄ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ
ՈՒԺԱՆԻԹԱՅԻՆ
ԽՈՐՀՐԳԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Եմենի մէջ արձանագրուած իրադարձութիւն-
ներու նոր մագլցումը ենթադրել կու տայ, որ
իրանեան ճակատը երկրորդ գիծ մղուած է միջին-
արեւելեան տարածաշրջանին մէջ: Այսօր Եմենի
հետ համեմատած արդէն Կազան, Լիբանանն ու
Նոյնիսկ Իրանը կը նկատուին եթէ ոչ անպայման
սառնեցուած, ապա աւելի մեղմ բախման կէտեր:

Հուսիներու աշխուժացումը, պարզ է, որ իրան-
եան ներշնչում ունի, նկատի ունենալով Իրանի
կարեւորագոյն արտաքին յենակէտ ըլլալու հան-
գամանքը: Թեհրանի մարտավարութիւնը Եմենի
շրջանը աշխուժացնելու եւ իր ազդեցութեան
տակ գործող հուսիներուն յառաջխաղացքը
առաջարկելու, ռազմախաղի մեծ կանոն կը փո-
խէ, Միացեալ Նահանգներու մէջ Նոյեմբերեան
միջանկեալ ընտրութիւններու նախօրէին:

Այստեղ կայ երկրորդ շորմուզի պարագան՝
Պապ Մանտեպը: Աւելի ճիշդը, արտահանման
քանակները նկատի ունենալով թերեւս շորմու-
զը ինք երկրորդ Պապ Մանտեպ մըն է, որուն
փակուիլը մարդասիրական մեծ տարողու-
թեամբ նոր ճգնաժամերու պատճառ կը հանդի-
սանայ: Այսպիսով ռազմատնտեսական պատե-
րազմը նոր տարածք կը նուաճէ եւ դուրս կու գայ
արդէն իսկ համաշխարհային մակարդակով իր
հետեւանքները արձանագրած պատերազմի մի-
ջինարեւելեան սահմաններէն:

Սեւուական Արաբիան առաջին հարուած-
ողն է պատերազմի այս ճակատէն: Միացեալ
Նահանգներու դաշնակից եւ ռազմական յենա-
կէտ նկատուող Ռիատը արդէն իսկ հարուած-
ած էր Իրանէն: Իր տարածքին վրայ գտնուող
ռազմավարական եւ ուժանիւթային նշանակե-
տեր թիրախ էին Իրանի բանակին կողմէ: Հիմա,
հուսիները անարգել յառաջանալու միտումներ
կը դրսեւորեն եւ ամենէն կարեւորը լիակատար
վերահսկողութիւն կը հաստատեն Պապ Ման-
տեպի վրայ:

Ամենն ուշագրաւը այս բոլորին մէջ այն է, որ
Միացեալ Նահանգներ գինուորապէս չեն օժան-
դակեր Սեւուական Արաբիոյ՝ հուսիներու յար-
ձակումները զսպելու համար: Աւելին. յայտա-
րարած էին, որ պիտի չներգրաւուին այս պատե-
րազմին մէջ: Հանելուկային այս կրաւորականու-
թիւնը քաղաքական հետեւութիւններ կ'ունենայ
անշուշտ:

Տնտեսական այս մեծ պատերազմին մէջ
առեւտուրի եւ ուժանիւթային պաշարներու ար-
տահանման համաշխարհային կեդրոն նկատ-
ուող այս հանգոյցը այսօր կը գտնուի Իրանի ազ-
դեցութեան տակ գործող ուժի վերահսկողու-
թեան ներքոյ: Չյայտարարուած համաձայնութեան
մը ուրուականը կը սաւառնի Նեղուցի այս տա-
րածքին վրայ:

Ուաշինկթոն պիտի չուզէր նոր ճակատի մը
բռնկումին մէջ ներքաշուիլ յատկապէս Նոյեմբե-
րի նախօրեակին: Իրանի մարտավարութիւնը,
հիմա բռնկեցնելու եմենեան ճակատը, պահու
ընտրութեան առումով կը կապուի միջանկեալ
ընտրութիւններուն: Պապ Մանտեպի ամբողջա-
կան փակումը սրընթաց նոր մրցանիշներ պիտի
ապահովէր վառելիքի շուկային մէջ, ինչ որ իր
անդրադարձը կ'ունենար անշուշտ հանրապե-
տականներու վարկանիշին վրայ: Մրցապայքա-
րը շատ մօտ է դեմոկրատականներուն եւ հան-
րապետականներուն միջեւ, եւ նոր ներգրաւումը
պատերազմական այլ ճակատի մէջ իր ճակա-
տագրական հետեւանքները կրնար ունենալ:

Անշուշտ միայն ներքին լսարանով չեն բա-
ցատրուիր աշխարհաքաղաքական այս շար-
ժումները: Իրաքէն ամերիկեան ուժերու հեռա-
ցում, Սեւուական Արաբիա-հուսիներ պատե-
րազմին մէջ չներքաշուիլ եւ հիմա Մոսկուայի
հետ ուժանիւթային խնդիրներու շուրջ որոշ
պայմանաւորաձեռութիւններու համար խորհըր-
դակցելու տրամադրութիւններ հրապարակելը
միեւնոյն տրամաբանութեան մէջ կը տեղադր-
ուին: Ռուսիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու ներկա-
յացուցիչները շփումները կը բարձրացնեն. ու-
ժանիւթի ոլորտին մէջ հաւանական համագոր-
ծակցութեան թեման՝ յայտարարած է Ռուսիոյ
դաշնութեան նախագահի մամլոյ քարտուղարը:
Համաշխարհային ուժանիւթային քարտէսին
մէջ գոյալիճակ (սթաթիս քօ) է Հորմուզը, բռն-
կած է Պապ Մանտեպի շուրջ իրավիճակը, եւ
ռուս-ամերիկեան խորհրդակցութիւնները կը սկը-
սին այդ ոլորտին մէջ համագործակցութիւնը վե-
րագործարկելու: Ահաւասիկ ուժանիւթի ոլոր-
տին մէջ ռազմատնտեսական համապատկերը,
այսօր:

«Ա.»

«ԻՄԱՅԷՔ, ՈՐ ԵԹԷ ԻՐԱՆԻ ԳԷՄ
ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԾԱԳԻ, ԱՆՈՐ ԲՈՑԵՐԸ
ԲՈԼՈՐԻՆ ՊԻՏԻ ՀԱՄԱՆ»

ՇԵՇՏԵՑ 20Բ. ԱՊՏԵԼԼԱՅԻ

Իրանի Յեղափոխա-
կան պահակազունդի
հրամանատարներէն ծով.
Ալի Ֆատաի յայտարա-
րեց, որ իրանեան ուժերը
ամերիկեան ուժերուն
ստիպած են Իրանի սահ-
մանէն շուրջ 1000 քիլո-
մէթր նահանջել:

«Ամերիկացիները փա-
խած են եւ տեղափոխ-
ւած մեր սահմաններէն ա-
ւելի քան 1000 քիլոմէթր
հեռաւորութեան վրայ: Ասիկա անոնց
ընտրութիւնը չէր. ատիկա պայմանա-
ւորուած էր իսլամական հանրապե-
տութեան հեղինակութեամբ եւ Յեղա-
փոխական պահակազունդի ցամաքա-

յին ուժերու հեղինակութեամբ», իրա-
նեան «Փրես Թի.Վի.» պատկերասփի-
ռի կայանին հետ հարցազրոյցի ըն-
թացքին պնդած է ալ:

Շար.ը՝ էջ 8

ՊԵՐՐԻ ՍԱԼԱՄԻ ՀԵՏ ՔՆՆԱՐԿԵՑ
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԹՂԹԱԾՐԱՐԻՆ
ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄ ԳՏՆԵԼՈՒ
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Խորհրդարանի նախա-
գահ Նեպիի Պրորի երեկ
կէսօրին Այն Թիքէի մէջ ըն-
դունեց վարչապետ Նաուաֆ
Սալամը եւ անոր հետ քըն-
նարկեց երկրի ընդհանուր
կացութիւնը, քաղաքական
գարգացումները, ելեկտը-
րականութեան թղթածրա-
րը եւ ընկերային ու տնտե-
սական հարցեր:

Երկու կողմերը քննար-
կեցին Սալամի Միացեալ Նահանգներ
այցելութեան արդիւնքները, ինչպէս
նաեւ Նապաթի քաղաք անոր այցելու-
թիւնն ու իրագործուելիք ծրագիրները:
Հանդիպումը կեդրոնացաւ անհրա-
ժեշտութեանը վրայ գտնելու ելեկտրա-

կանութեան թղթածրարին, թէկուզ
ՊՐՈՒ համակարգի ճամբով կամ լիբա-
նանեան-միջազգային համաձայնու-
թեան մը ճամբով արմատական

Շար.ը՝ էջ 2

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԶՕՐԱՎԱՐ ԺՈՁԵՑ ԱՌԻՆ ԱՅՑԵԼԵՑ
ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

Երեկ՝ երկուշաբթի, 5 հոկտեմբեր
2026-ին, Լիբանանի Հանրապետու-
թեան նախագահ գորավար Ժոզեֆ
Արն այցելեց Արամ Ա. վեհափառ հայ-
րապետին:

Նախագահ Արնի այցելութեան

հիմնական նպատակն էր ցաւակցու-
թիւն յայտնել վեհափառ հայրապե-
տին՝ եղբոր՝ Աւետիս Թէշիշեանի մահ-
աւն առիթով: Ան վերջերս մահացած էր
Նիւ Եորքի մէջ:

Շար.ը՝ էջ 2

ԵՄԵՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ՊԱՊ ՄԱՆՏԵՊԻ ՄԵՋ
ՀՈՒՄԻՆԵՐՈՒՆ ԳԷՄ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ «ՎՃՈՒԿԱՆ»
ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՇՂԹԱՅԱԶԵՐԾԵՑԻՆ

Եմենի կառավարական ուժերը յայ-
տարարեցին. «Պապ Մանտեպի մէջ
հուսի խմբաւորման դէմ գինուորական
վճռական գործողութիւն մը շղթայա-
զերծեցին»:

Չիւնուրական երկու աղբիւրներ
«Ռոյթըրզ» լրատու գործակալութեան
յայտնեցին, որ կառավարական ուժերը
Պապ Մանտեպին հսկող Չու Պապ շըր-
ջանին մէջ հուսիներու դիրքերուն վրայ
յարձակում կը գործեն:

Նշենք, որ հուսիները անցեալ ամիս
անակնկալ յարձակում մը շղթայազեր-
ծելով գրաւեցին ռազմավարական
Պապ Մանտեպ կեդրոյ, ինչպէս նաեւ
Կարմիր ծովուն վրայ 150 քիլոմէթր եր-
կարութեամբ ծովեզերք մը, ինչ որ

անոր միջազգային նաւարկման ու-
ղիին վրայ վերահսկողութիւն շնորհեց:

Եմենի կառավարական ուժերը աւե-
լի ուշ ալ յայտարարեցին. «Յաջողե-
ցանք Պապ Մանտեպը վերահսկողու-
թեան տակ անել»՝ անելցնելով.
«Թաազի արեւմուտքը գտնուող Չու
Պապ օդակայանը մեր վերահսկողու-
թեան տակ է»:

«Աքսիոս» մէկ օր առաջ հաղորդած
էր, որ ամերիկացի երկու պաշտօնա-
տարներ յայտնած են, որ Սեւուական
Արաբիան եւ Եմենեան կառավարական
ուժերը յառաջիկայ օրերուն հուսինե-
րուն դէմ լայնածաւալ յարձակումի մը
շղթայազերծումը կը ծրագրեն՝ փորձելով
Շար.ը՝ էջ 2

ՄԻՐԶՈՅԵԱՆ ԹԵՀՐԱՆԻ ՄԵՋ
ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՅ ԹՐԻՓՓ-Ի
ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԻՍԿ
ԱՐԱՂՉԻ ԿՐԿՆԵՑ «ԵՐՐՈՐԳ-
ԿՈՂՄ»-Ի ՄԱՍԻՆ
ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Արա-
րատ Միրզոյեան երեկ Թեհրանի մէջ իր պաշտօնա-
կից Ապպաս Արաղչիին ներկայացուցած է Իրանի
սահմանով անցնող հայ-ամերիկեան ԹՐԻՓՓ նախա-
գիծի իրականացման ուղղութեամբ աշխատանքնե-
րը եւ անոր միջոցով շրջանային երկիրներուն ընձեռ-
նուող նոր կարելիութիւնները, կը հաղորդէ պաշտօ-
նական Երեւանը: Իր կարգին Ապպաս Արաղչի, ող-
ջունելով շրջանին մէջ կապերու ամրապնդումը,
միաժամանակ կրկնած է Թեհրանի վերապահութիւ-
նը՝ Հարաւային Կովկասի մէջ երրորդ երկիրներու
ներկայութեան վերաբերեալ:

«Հանդիպման ընթացքին Արարատ Միրզոյեան
ու Ապպաս Արաղչիին միտքեր փոխանակած են
ապաշրջափակման շնորհիւ ստեղծուող առաւելու-
թիւններու եւ շրջանային փոխկապակցուածութեան
ծրագիրներու շուրջ: Ընդգծուած է Իրանի աջակցու-
թիւնը «հաղաղութեան խաչմերուկ» ծրագիրին»,
նշուած է Երեւանի հաղորդագրութեան մէջ:

Միրզոյեանի պաշտօնական այցելութիւնը Իրան
տեղի կ'ունենայ հայ պաշտօնեաներու այն յայտա-
րարութիւններու խորապատկերին, թէ արդէն յա-
ջորդ տարուին սկիզբը պիտի սկսի ԹՐԻՓՓ-ի շինա-
րարութիւնը:

Իրանական կողմը հաղորդած է, որ Ապպաս
Արաղչի Նորէն իշխեցուցած է Թեհրանի գզուշացումը՝
«Հարաւային Կովկասի մէջ երրորդ կողմի ներկայու-
թեան հետեւանքներուն մասին»:

Շար.ը՝ էջ 8

ՊԱՇՏՈՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ԱՉԳԱՅԻՆ
ԱՆՎԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ
ՄԵՋ ՍԻՆԻՔԻ ՄԵՋ
ԱՋՐՊԵՇՃԱՆՅԻ ԶԻՆՈՒՈՐԻ
ՆԵՐԹԱՓԱՆՅՈՒՄԷՆ ԵՏՔ

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի որոշումով գնդա-
պետ-գորավար Դաւիթ Սանամեան ազատ կացու-
ցուած է Հայաստանի Ազգային անվտանգութեան
ծառայութեան տնօրէնի տեղակալի պաշտօնէն: Սա-
նամեանի հիմնական պատասխանատուութեան
ուղղութիւնը Ազգային անվտանգութեան ծառայու-
թեան Սահմանապահ գործերու համակարգումն ու
վերահսկողութիւնն էր:

Անոր պաշտօնակալութիւնը կը յաջորդէ անցեալ
շաբաթ Սիւնիքի մարզ ազդպէճանցի գինուորի ներ-
թափանցման:

Ազրպէյճանցի գինուորը ներթափանցած էր Սիւ-
նիքի մարզի Շաքի գիւղի տուններէն մէկը, կրակած էր
տանտիրուհիին վրայ: Դեպքը տեղի ունեցած էր կնոջ
երկու երեխաներուն ներկայութեան:

Ազրպէյճանցի գինուորի կրակոցէն տուժած կնոջ
բոլորը՝ Արփի Աւետիսեան «Ազատութիւն» ծայնաս-
փիւռի կայանին պատմած էր, որ գինուորը պատանդ
վերցուցած էր երեխաները, իսկ մայրը գտնուց
պաշտպանելու ընթացքին կորսնցուցած է ձախ ձեռ-
քի 3 մատները:

Նասիմի Մուսայեւ անցեալ ուրբաթ օր ձերբակա-
լուեցաւ սահմանը ապօրինի հատելու, զենքի մաք-
սանեցութեան, զենքի գործադրումով առողջու-
թեան ծանր վնաս հասցնելու, հրագէտի ապօրինի
շրջանառութեան եւ բնակարանի անձեռնմխելիու-
թիւնը խախտելու յօդուանքներով

ՄԱԼԱՄ. «ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ՀԵՌԱՅՈՒՄԸ ԶԷՆՔԻ ՅԱՆՁՆՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆ ԶԿԱՊԵՑԻՆՔ»

Վարչապետ Նաուաֆ Սալամ «Էն.Պի.Էն.» պատկերասփիռի կայանին հետ հարցազրույցի ընթացքին նշեց. «Մեր գերիշխանության սահմանները միջազգայնօրեն ճանչցուած մեր սահմաններն են, եւ պահանջուածը դէպի այդտեղ իսրայէլեան ամբողջական հեռացումն է»:

«Ինծի համար այն շրջագիծը, որուն մասին կը խօսինք, հիմնուած է երկու հիմնական սկզբունքներու վրայ՝ փոխադարձութիւն եւ փոփոխի իրականացում: Սակայն այսօր այս շրջագիծին ժամանակացոյցը կը պակսի: Ես կ'ուզեմ իմանալ. Ե՞րբ Իսրայէլը պիտի հեռանայ, եւ Ե՞րբ անիկա պիտի հեռանայ իր գրաւած տարածքներէն: Պետք է ժամանակացոյց ըլլայ, որպէսզի այս շրջագիծը կարենայ վերածուի գործնական քայլերու, զորս մարդիկ կրնան տեսնել», ըսաւ ան:

«Միւս կողմէ, երբ փոխադարձութեան մասին կը խօսինք, յստակօրէն կ'ըսեմ՝ լիբանանեան պետութեան իր սեփական ուժերով իր բոլոր հողերուն վրայ պետութեան տարածումը նոր յանձնառութիւն մը չէ», աւելցուց Սալամ:

«Զէնքի մենաշնորհի հարցը համաձայնեցուած է 1989 թուականէն ի վեր՝ Թաեֆի համաձայնութեան մէջ, եւ զայն վերահաստատեցինք միջազգային որոշումներու մէջ, ապա նոյեմբեր 2024-ին թշնամական արարքներու դադրեցման յայտարարութեան մէջ, եւ մենք անոր յանձնառու ենք», աւելցուց վարչապետը:

«Իսրայէլեան հեռացումը գէնքը հաւաքելու կամ գէնքի յանձնման չկապեցինք: Պետութեան իր բոլոր հողերուն վրայ իր իշխանութեան տարածումը յանձնառութիւն մըն է, որ մենք՝ լիբանանցիներս ստանձնեցինք, նախքան որեւէ արտաքին կողմէ անոր մեզմէ պահանջուիլը», ըսաւ ան:

«Փաղտնի համաձայնութիւն չկայ. ապահովական ու զինուորական յաւելուած կայ, եւ այդ յաւելուածը, ընդունուած կարգին համաձայն, անոր ապահովական ու զինուորական բնոյթին պատճառով միշտ չէ, որ անոր մանրամասնութիւնները կը յայտարարուին», յայտնեց Սալամ:

«Այն, ինչ որ զիս կը հետաքրքրէ, ՖԻՆԻԼ-ի առաքելութեան աւարտէն ետք հարաւային Լիբանանի մէջ որեւէ բաց չստեղծուիլն է», ըսաւ ան՝ շեշտելով. «Հարաւային Լիբանանի մէջ միջազգային ուժի ներկայութեան կարիք պիտի ունենանք: Մտոր անունը կրնայ ՖԻՆԻԼ ըլլալ, եւ կրնայ տակաւին ճշդուած այլ տարագ լինենալ»:

«Ատիկա բացատրեցի ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղար Անթոնիօ Կուիթերեսին: Մեզի հետաքրքրողը այն է, որ որեւէ ուժ ՄԱԿ-ի հովանիին տակ ու Ապահովութեան խորհուրդին կողմէ լիազօրուած ըլլայ», նշեց վարչապետը:

«Իրանի նախագահ Մետուտ Փեգեշքիան ինք հանդիպում ունեց, եւ ես անմիջապէս հրաւերին ընդառաջեցի: Նաեւ այլ նախագահներու եւ պաշտօնաւարներու հետ հանդիպումներ ունեցի, եւ հանդիպում ունեցայ մեծաթիւ պետութիւններու ղեկավարներու հետ, որոնց Լիբանանին աջակցութիւնը մեզ կը հետաքրքրէ», ըսաւ ան:

«Ինչ կը վերաբերի Իրանին, մենք Լիբանանի եւ Իրանի միջեւ կ'ուզենք բանալ յարաբերութիւններու նոր էջ մը, որ հիմնուած է փոխադարձ յարգանքի եւ իրարու հարցերուն չմիջամտելու վրայ», աւելցուց վարչապետը:

«Մենք Իրանի հարցերուն չենք միջամտեր: Որեւէ օր տեսա՞ք, թէ Լիբանան Իրանի մէջ ընդդիմադիր խմբաւորման մը կը զօրակցի, կամ մէկ կողմին կողքին կը կանգնի ընդդէմ ուրիշ կողմի մը, կամ իրանցիներուն քաղաքական ընտրանքներուն կը միջամտէ: Անշուշտ ոչ», ըսաւ ան:

«Իրանցի դեսպանի կեցութիւնը յաւելեալ երեք ամիսով երկարածեցինք՝ զինք նկատելով քաղաքացի մը, եւ ոչ թէ իբրեւ նախկին դիւանագետ: Սակայն կ'ուզենք նոր դեսպանի մը նշանակումը, եթէ իրապէս կ'ուզենք երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութեան մէջ նոր փուլի անցնիլ, եւ ես նախանձախնդիր եմ այդ փուլին անցնելու», յայտնեց վարչապետը:

«Իրանեան օդանաւերու նիւթը այլ հարց է, որովհետեւ կապուած է օդակայանի անվտանգութեան առնչուած հարցերու: Օդակայանին եւ ճամբորդներուն անվտանգութիւնը մեզի համար առաջնահերթութիւն է, եւ կը յուսանք, որ այդ առնչութեամբ հասկացողութիւն կը ցուցաբերուի», նշեց Սալամ:

ՄՈՒՍԱ. «ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ-ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ»

Լիբանանի մէջ Եգիպտոսի դեսպան Ալլա Մուսա «Օ.Թի.Վի.»-ի հետ հարցազրույցի ընթացքին նշեց. «Լիբանանցի ժողովուրդը դժուարութիւններուն դիմադրելու մեծ կարողութիւն ունի, եւ գոյութիւն ունի շրջանային իրավիճակ մը, որ Լիբանանի վրայ կ'ազդէ»:

«Լիբանանը ունի շարք մը խնդիրներ, զորս պետք է կարգաւորել յառաջ ընթանալու համար, եւ այդ թղթածրարներէն մէկը գէնքի մենաշնորհումն է», ըսաւ դեսպանը՝ շեշտելով, որ այդ թղթածրարին մէջ ուժի կիրարկման դիմելը «չափազանց մեծ զին ունի»:

«Պետք է լիբանանեան բանակը պահպանել եւ զայն աւելի հզօր դարձնել», յայտնեց Եգիպտոսի դեսպանը:

Անդրադառնալով խորհրդարանի նախագահ Նէպիի Պըրրիի հետ իր յարաբերութեան՝ Մուսա ըսաւ, որ Պըր-

րին «մօտոս յատուկ գնահատանք կը վայելէ, եւ իմ կարծիքով» ան ունի իմաստութիւն մը եւ փորձառութիւն մը, որ ոեւէ մէկը չունի»:

«Պըրրին ինծի կ'ըսէ. «Ինծի Լիբանանի մէջ ամբողջական զինադադար եւ վերաշինութեան գործողութիւն քեր, եւ մնացեալը վրաս ձգէ», ըսաւ Մուսա: «Լիբանանեան-իսրայէլեան բանակցութիւնները պիտի շարունակուին, եւ պետք է անոնց ամերիկեան ներգրաւուածութիւնը պահպանել», շեշտեց Եգիպտոսի դեսպանը:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ...

Շարունակուած Ա. Էջէն

Հանդիպումին ներկայ էին երիտասարդութեան եւ մարմնակրթութեան նախարար դոկտ. Նորա Պայրազտարեան, Ազգային կեդրոնական վարչութեան Զաղաքական ժողովի համատեղապետ Ստեփան Տէր Պետրոսեան, Լիբանանի խորհրդարանի ելեւմտական եւ պիւտճեական յանձնախումբի նախագահ Երեսփոխան Իպրահիմ Զահան, Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդ Շահէ արք. Փանոսեան եւ միաբան հայրեր:

ԵՄԷՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ՊԱՊ ՄԱՆՏԵՊԻ ...

Շարունակուած Ա. Էջէն

զանոնք հեռացնել Կարմիր ծովու Պապ Մանտէպ նեղուցին վերահսկող ծովագերայ շրջանէն:

Անոնք աւելցուցած են, որ Միացեալ Նահանգներ քանի մը շաբթուան ընթացքին երկրորդ անգամ ըլլալով մերժած են գործողութեան մասնակցելու եւ օդային հարուածներ հասցնելու սեւտական խնդրանք մը, սակայն ամերիկացի պաշտօնատարները յայտնած են, որ այս դիրքորոշումը կըրնայ փոխուիլ, եթէ գործողութիւն խընդիրներ դիմագրաւէ:

Ամերիկացի պաշտօնատար մը ամերիկեան կայքին ըսած է, թէ սեւտացիները շաբաթներէ ի վեր գործողութեան մը պատրաստուին, եւ սեւտական ղեկավարութիւնը օրեր առաջ հաւանութիւն տուած է ծրագիրին, որուն պիտի մասնակցին եմէնեան կառավարութեան համակիր ցամաքային ուժեր՝ սեւտական օդային ծածկոյթով:

Նշենք, որ Եմէնի մէջ նախագահական խոր-

հուրդի նախագահ Ռաշատ Ալէյմի կիրակի օր «Եմէնի մնացեալ հողերուն վերատիրանալու եւ պետութեան ու անոր հաստատութիւններուն իշխանութեան տարածման համար զինուորական գործողութիւններու սկիզբը» յայտարարեց:

Եմէնի կառավարական ուժերը աւելի ուշ յայտարարեցին. «Մեր ուժերը սկսան Սանաայի վրայ ռազմավարական յարձակում գործողութիւն մը շըրջայազերծել»:

ԳՊՐԵՎԱՆՔԻ ՆՈՐ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան դարեվանքի 2026-2027 ուսումնական տարեշրջանի նոր աշակերտներու արձանագրութիւնները սկսած են:

Դարեվանք կ'ընդունուին նախակրթարանի 6-րդ դասարանը աւարտած աշակերտներէն սկսեալ մինչեւ վերի կարգերու աշակերտներ:

Դարեվանք յաճախել փափաքողները տեսչութեան հետ կրնան կապ հաստատել հեռաձայնելով հետեւեալ թիւերուն՝ +961 71 752259 կամ +961 71 912832:

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ԳՊՐԵՎԱՆՈՒՅ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԹԵՄԻ ԿԻՐԱՅԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՔԵՐԱՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՄՈՒՏԻ ԱՌԻՅՈՎ՝

Հանդիսարար Ս. Պատարագ եւ Հոգեհանգստեան Արարողութիւն

Նախագահութեամբ՝
Գերշ. Տ. Շահէ Արք. Փանոսեանի
Բարեշան Առաջնորդ Լիբանանի Հայոց Թեմի

Կիրակի, 11 Յուլիոյն 2026-ին, առաւօտեան ժամը 9:30-ին
Մտրոց Վարդանանց եկեղեցւոյ մէջ

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐԳ ԼՈՒՐԵՐ

●ԱՐԲԻՐՆԵՐ «Նիտա Ուաթան» օրաթերթին. «Թամիայի (Ֆլորիտա) մէջ սպասուող ժողովը քաղաքական բանակցային փուլէ աւելի **թեքնիք** նիստի նման պիտի ըլլայ»:

●ԴԻԲԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ աղբիւր մը «Ժումիւրիա» օրաթերթին. «Թամիայի բանակցութեան փուլը պետք չէ դիտարկել իբրեւ պարզապէս բանակցութիւններու ձեւական վերսկսում, այլ իբրեւ գործնական քննութիւն՝ պարզելու, թէ արդեօք Ամերիկայի կողմէ հովանաւորուող շրջագծային համաձայնագիրը կրնայ ընդհանուր փոխըմբռնումներու մակարդակէն անցնիլ գետնի վրայ գործադրելի պայմանաւորութիւններու»:

●ԱՆՊԱՆ «Օրաթերթի տեղեկութիւններով, «այս ամիս Ֆլորիտայի մէջ սպասուող զինուորական ժողովի թուականը ճշդուեցաւ ամերիկեան ճշշումով՝ Սալամի ու Ռուպիոյի բանակցութիւններէն եւ հեռացման յստակ ժամանակացոյցի չգոյութեան նկատմամբ լիբանանեան յստակ դժգոհութենէն ետք: Թուականը ճշդուեցաւ ընդառաջելով լիբանանեան պահանջներուն»:

●ԱՐԲԻՐՆԵՐ «Տիար» օրաթերթին. «Թէլ Ալիւ ներկայ փուլին պատրաստ չէ շօշափելի զիջումներ կատարելու, եւ Թամիայի մէջ բանակցութեան նիստի գումարման անոր համաձայնութիւնը աւելի ձեւական շրջագիծի մէջ է, քան խորքային յառաջընթաց արձանագրելու պատրաստակամութիւն»:

●ԼԱԻՍԵՐԵԱԿ աղբիւրներ «Տիար» օրաթերթին. «Ուաշինկթըն Իսրայէլի վրայ ճշշումներ բանեցուց՝ բանակցութեան այս փուլի ակնահարուումը կանխարգիլելու համար, մեկնելով բանակցային հոլովոյթի ամբագրման նկատմամբ անոր նախանձախնդրութենէն: Ուաշինկթըն կամչած կը մնայ անոր շարունակման, թէեւ ներկայիս պատրաստ չէ կամ ազատ չէ զայն դէպի գործնական արդիւնքներ մղելու»:

●ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼՁ» տեղեկութիւններու համաձայն, քաղաքական աղբիւր մը կ'ենթադրէ, որ քաղաքական դասը կրնայ կառավարութեան վերադասաւորումը դիտարկել իբրեւ իսրայելի դժգոհութիւնը հանդարտեցնելու միջոց, որովհետեւ ներկայ կառավարութիւնը չկրցաւ աշխատաւորական սենտիքաներու պահանջները բաւարարել:

Աղբիւրը կը նշէ, որ քանի մը նախարարներ արդէն իսկ ներառուած են փոխարինման ենթակաւորութեան ցուցակին վրայ, մինչեւ այն աստիճան, որ առաջարկուող բեմագրութիւնը կրնայ «անհրաժեշտութեան» ընդի տակ նախարարաց խորհուրդի վերադասաւորումէն անցնիլ բոլորովին նոր կառավարութեան ձեւաւորման:

●«ԺԱՏԻՏ» պատկերասփիռի կայանի տեղեկութեան համաձայն, «կառավարութեան փոփոխութեան լուրջ քննարկում գոյութիւն չունի, հակառակ այն իրողութեան, որ առաջարկը քաղաքական շրջանակներուն մէջ կայ»:

●«ՏԻԱՐ» օրաթերթ. «Արաբական պետութեան մը դեսպանը լիբանանցի պաշտօնատարի մը յայտնեց, որ Սեւտական Արաբիոյ, Զաթարի եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ կայ համաձայնութիւն՝ աջակցելու Սալամի կառավարութեան, եւ աւելի կարեւորը՝ յաջորդ փուլին անձամբ Սալամին աջակցիլ շարունակելու՝ անկախ նախարարաց խորհուրդի հաւանական վերադասաւորումներէն կամ զարգացումներու կողմէ պարտադրուող որեւէ կառավարական ձեւաչափէ»:

●ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ուժեր կուսակցութենէն աղբիւրներ «Ժատիտ» պատկերասփիռի կայանին. «Ուժանիթի նախարար Ծօ Սըլիի հրաժարականը բացառուած է»:

●ԱՐԲԻՐՆԵՐ «Նիտա Ուաթան» օրաթերթին. «Վատիկանը մեծ հետաքրքրութիւն ցուցաբերեց դեսպան Զարամի Վատիկան այցելութեան ժամանակ. անոր հանդիպումը պետական քարտուղարին հետ տեւեց մէկ ժամէն աւելի, հակառակ այն իրողութեան, որ նման հանդիպումները սովորաբար կը սահմանափակուին 30-40 վայրկեանով»:

●ՓԱՐԱՆԱԿԱՐՈՐ կուսակցութեան աղբիւրները «Մուտուն»-ին. «Խորհրդարանի փոխնախագահ Պու Սաապի կողք բարեփոխումներէն անդին կ'անցնի, որովհետեւ կ'առաջարկէ Ծերակոյտի ստեղծման հարցը եւ թերեւս Թաեֆի համաձայնութեան գործադրութեան առնչուած հարցեր քըննարկել, եւ այն ինչ որ զարմաց կը պատճառէ, այն է, որ մասնակի յանձնախումբը պիտի ձեռնարկէ քննարկումի մը, որ առ երեսոյթ ընտրական օրէնքին շուրջ է, սակայն անոր խորքը համակարգի բարեփոխման առաջարկն է»:

●ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ուժեր կուսակցութեան աղբիւրները «Մուտուն»-ին. «Խորհրդարանի փոխնախագահ Պու Սաապը, խորհրդարանի նախագահ Պըրրիի անմիջական թելադրանքով, դիտաւորեալ կերպով ուշադրութիւնը շեղեց երկրի հիմնարար եւ գոյութեանական առաջնահերթութիւններէն՝ կասկածելի պահու մը վերստին ընտրական օրէնագիրքի բարեփոխում առաջարկելով»:

«ՌԱԶՄԻԿ»-Ի ԴԵՐԸ ԼԵՄ-Ի ԿԵԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀԱՐՑԱԶԻՐՈՅՑ ՀՅՂ ԲԻՒՐՈՅԻ ԱՆԴԱՄ ՏԱՐՕՆ ՏԷՐ ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

ԼԵՄ-ի «Ռազմիկ» պաշտոնաթերթին ծնունդ տուող պայմաններուն, անոր անցած ուղիին, թերթի գործունեութեան բնոյթին եւ ՅՅԴ ԼԵՄ-ի աշխատանքներուն մէջ անոր դերակատարութեան մասին «Ռազմիկ»-ի խմբագրական կազմը գրուեցեց այս բոլորին մօտէն իրազեկ եղող, «Ռազմիկ»-ի ծնունդին մասնակից Տարօն Տէր Խաչատուրեանի հետ։

«ՌԱԶՄԻԿ».- ՅՅԴ ԼԵՄ-ի հիմնադրութենէն տարի մը ետք՝ 21 յունուար 1974-էն սկսեալ, «Ազդակ» օրաթերթին մէջ կը սկսի լոյս տեսնել ՅՅԴ ԼԵՄ-ի «Երիտասարդական էջ»-ը։ Այա՛ւ՝ մայիս 1983-ին, հիմը դրուեցաւ ՅՅԴ ԼԵՄ-ի սեփական պաշտոնաթերթին՝ «Ռազմիկ»-ին։ Վերադառնալով «Ռազմիկ»-ի ստեղծման ակունքներուն՝ ինչպէ՛ս ծնաւ սեփական պաշտոնաթերթը մը ունենալու գաղափարը, եւ որո՞նք էին անոր ստեղծման հիմնական նպատակները։

ՏԱՐՕՆ ՏԷՐ ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ.- ԼԵՄ-ը հիմնուեցաւ 1973-ին, իսկ ճիշդ տասը տարի ետք լոյս տեսաւ ՅՅԴ ԼԵՄ-ի պաշտոնաթերթը՝ «Ռազմիկ»-ը։ Սակայն միութեան սեփական օրկան մը ունենալու գաղափարը շատ ատէի կանոնիս հասունցած էր. ՅՅԴ ԼԵՄ-ի պատգամաւորական ժողովներէն շարք մը արդէն բարձրածայնած էին այդ անհրաժեշտութեան մասին։

Լիբանանի դաշնակցական երիտասարդութիւնը կրկնակի ճնշում կը կրէր. մէկ կողմէ՝ քաղաքացիական պատերազմին հետեւանքները, միւս կողմէ՝ 1975-էն սկիզբ առած ցուցական պայքարին թափը։ Այս պայմաններուն մէջ կուտակուած էին գաղափարական, գաղափարախօսական, կազմակերպական եւ ընկերային այլբան խիւթեր, որ «Ազդակ»-ի լայն էջերը չէին յորժուր ընդգրկել մեր գագացած այդ հոսքը, որ ԼԵՄ-ականները յորուածագրութեամբ արտայայտուելու կարիքէն ու փափաքէն կը ծնէր։

Անոր համար ալ «Ռազմիկ»-ը իր ճամբան սկսաւ ամսաթերթի հասկացողութեամբ, եւ առաջին օրէն շանացինք պահել ամսական հերթականութիւնը։

Բայց արդէն 1984-ի փետրուարէն սկսեալ կացութիւնը Լիբանանի մէջ շատ վատթարացաւ, եւ դժուարութիւն ունեցանք Արեւմտեան Պելլոքի Յամազգայինի «Վաիէ Մեթեան» տպարանին հետ կապ պահելու։ Այդ պատճառով որոշ թիւեր երկու ամիսը մէկ կը հրատարակուէին։

ԼԵՄ-ի սեփական պաշտոնաթերթը ունենալու գաղափարը ուրեմն բաւական ատենէ ի վեր կենդանի էր։ ՅՅԴ Լիբանանի Կեդրոնական կոմիտէին հետ կապ պահելով՝ խումբ մը երիտասարդներով ըով ըովի եկանք գործի սկսելու համար։

«Ռ.».- Ինչպէ՛ս որոշուեցաւ «Ռազմիկ» անունը։
Տ. Տ. Խ.- Այդ օրերուն խմբագրական կազմը կազմուած էր 6 ԼԵՄ-ականներէ՝ Սօսի Առաքելեան, Վերա Կոստանեան, Լուսինե ժամկոչեան, Փառէն Յովսէփեան, Յրաչ Դազարեան եւ ես, որ խումբին միակ ոչ հայազիտականի ուսանողն էի։ Պաշտոնաթերթին անունը ճշդելու համար մեզի լայն ազատութիւն եւ արտօնութիւն տրուած էր։ Երբ անդամներէն մէկուն տունը հաւաքուած էինք եւ կը քննարկէինք, թէ ի՛նչ անուն պիտի տանք պաշտոնաթերթին, այդ օրերուն «Մարտիկ» անունը մեզի համար իմաստաւոր էր, եւ քննարկումները այդ ուղղութեամբ կը զարգանային։

Յանկարծ տանտիկինը, որ մեզի համար սուրճ կը պատրաստէր եւ ներսէն կը լսէր մեր քննարկումը, գրեթէ բողոքելով եկաւ մեր ըով եւ ըսաւ. «Ամէն ինչ Մարտիկ, Մարտիկ կ’ընէք, այս մէկն ալ Ռազմիկ ըրէք»։

Այդ պահուն մենք արտայայտուեցանք, թէ ի վերջոյ անունը մենք պետք է որոշենք, ոչ թէ՝ տանտիկինը։ Սակայն միւս բոլոր անդամները համաձայնեցան, որ «Ռազմիկ» անունը շատ յարմար էր ԼԵՄ-ի պաշտոնաթերթին համար։

Այսպէս, «Մարտիկ» անունին փոխարէն՝ որդեգրուեցաւ «Ռազմիկ» անունը, որ հետագային դարձաւ ԼԵՄ-ի պաշտոնաթերթին անունը։

«Ռ.».- «Ռազմիկ»-ը ստեղծուած էր հայ երիտասարդութեան գաղափարական մթնոլորտը, գործունեութիւն ու խօսքը ատէի լայն շրջանակներու հասցնելու նպատակով։ Այդ օրերուն ո՞վ ձէր ձէր հիմնական թիրախային ընթերցողը, եւ ինչպիսի՞ գաղափարներ կ’ուզէիք հասցնել երիտասարդութեան «Ռազմիկ»-ի միջոցով։

Տ. Տ. Խ.- «Ռազմիկ»-ը ԼԵՄ-ի պաշտոնաթերթն էր, բայց միայն ԼԵՄ-ականներու համար չէր։ Մենք կը մտահոգուէինք, որ գաղափարապաշտ եւ ազգային հարցերով տոգորուած երիտասարդական մթնոլորտը, որ ԼԵՄ-ի մէջ կը գտնուէր, պետք չէր մնար միայն ԼԵՄ-ի կեանքէն ներս։

Մենք ոչ միայն լիբանանահայ երիտասարդութիւնը կ’ուզէինք դրդել «Ռազմիկ»-ի միջոցով, այլ նաեւ՝ արձագանգել համահայկական հարցերու։ Ցուցական պայքարը եւ Յայոց ցեղասպանութեան ճանաչման աշխատանքները, որոնք սկսած էին, միայն լիբանանեան հարցեր չէին։ «Ռազմիկ»-ի միջոցով նոյնիսկ կ’անդրադառնայինք հորինորային Յայաստանի հարցերու, որոնք այդ օրերուն որոշ չափով խորթ էին մեզի համար։

ԼԵՄ-ը «Ռազմիկ»-ի միջոցով կը փորձէր ազգային եւ գաղափարական հարցերը ընդարձակել ընդհանրապէս լիբանանահայ երիտասարդութեան ու նաեւ համահայկական երիտասարդութեան շրջանակներէն ներս։

«Ռազմիկ»-ի ստեղծման յաջորդ տարին ՅՅԴ Բիւրոյի երիտասարդական գրասենեակը սկսաւ փրատարակել «Կայծեր» պարբերաթերթը, բայց անոնք միջեւ անդակցութիւն չկար։

Շատ կարելոք էր, որ արծարծուող նիւթերը, գորս խմբագրական կազմով կը ճշդէինք, ըլլային նիւթեր, որոնք երիտասարդութեան արտին խօսքին, օրինակ՝ կ’արծարծուէին ընկերային, քաղաքական, գաղափարական եւ բազմաթիւ այլ նիւթեր, որոնք պետք էր հետաքրքրական եւ այժմեական ըլլային լիբանանահայ եւ ընդհանուր երիտասարդութեան համար։

«Ռ.».- Սկզբնական տարիներուն ինչպէ՛ս կը կազմակերպւէր եւ կ’իրականացուէր «Ռազմիկ»-ի հրատարակութիւնը, եւ որո՞նք էին ձէր դիմագրուած հիմնական դժուարութիւնները։
Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմի տարիներուն տիրող պայմանները ի՛նչ ազդեցութիւն ունեցան «Ռազմիկ»-ի հրատարակութեան, խմբագրական աշխատանքներուն եւ բովանդակութեան վրայ։

Տ. Տ. Խ.- Վեց անդամներ բաղկացած մեր խմբագրական կազմը շաբաթական դրութեամբ կը հաւաքուէր «Ազիլեան» ակումբին դիմաց գտնուող ԼԵՄ-ի կեդրոնին մէջ։ Իւրաքանչիւր

հինգշաբթի կէսօրին կը գումարէինք մեր ժողովը, ԼԵՄ-ի կեդրոնէն ներս ունէինք սենեակ մը, որ տրամադրուած էր «Ռազմիկ»-ի խմբագրութեան, եւ կը զբաղէիք յօդուածներու պատրաստութեամբ։ Սակայն մենք չէինք բաւարարուէր միայն այս վեց անդամներուն յօդուածներով։

Այնքան կը փափաքէինք ընդլայնել ԼԵՄ-ականներու ստորագրութեամբ յօդուածներու շրջանակը, որ մեր աշխատանքին կը միանային նաեւ օժանդակ անդամներ, ինչպէս նաեւ՝ ոչ ԼԵՄ-ականներ, որոնք կը մասնակցէին իրենց յօդուածագրութեամբ։

Այդ քանի մը տարիներու ընթացքին կրցանք գտնել բազմատասնեակ անձեր, որոնք իրենց գրիչին զարկ կու տային եւ իրենց յօդուածներով, հարցազոյցներով, հարցախոյզերով կը մասնակցէին թերթի աշխատանքին։

Միւս կողմէ, կազմակերպական առումով, մեզի համար շատ կարեւոր էր ապահովել, որ հրատարակութիւնը կանոնաւոր կերպով, ամսական դրութեամբ կատարուէր։ Ընդհանրապէս 24-32 էջոցը հրատարակութիւններ կ’ըլլային, եւ մենք դժուարութիւն չէինք ունենար ամսական 15-20 ինքնագիր յօդուածներ ունենալու՝ նկարներով եւ այլ նիւթերով միասին։ Այսինքն յօդուածի պակաս երբեք չէինք զգար։

Այդ օրերուն «Ռազմիկ» պաշտոնաթերթին գինը ճշդած էինք 5 լ.ո., որ կը համապատասխանէր շուրջ 1.25 տուարի։ Թերթը կը ծախուէր գրախանութներու մէջ Լիբանանի տարածքին, իսկ սփիւռքի տարբեր գաղութներուն մէջ ալ կը տարածուէր։

1975-ին սկսած պատերազմէն եւ 1982-ի խրայէեան գրաւումէն ետք, երբ շուրջ մէկուկէս տարի համեմատաբար հանդարտ շրջան մը եղաւ, այդ ժամանակաշրջանին հիմնեցինք «Ռազմիկ»-ը։ Սակայն 1984-ի փետրուարին բախումներու վերսկսումը կրկին ծանր իրավիճակ ստեղծեց։ «Ռազմիկ»-ը այդ պահուն տակաւին վեց ամսու հրատարակութիւն մըն էր, եւ ապահովական պայմաններուն պատճառով անոր հրատարակութիւնը կանոնաւոր կերպով շարունակելը դժուարացաւ։

Ես կը զբաղէի աշխատանքներու համադրութեամբ եւ այդ ջլորջանին խմբագրական կազմի ատենապետն էի։ Սօսի Առաքելեանը պետք էր երթար Արեւմտեան Պելլոք, ուր կը գտնուէր մեր «Վաիէ Մեթեան» տպարանը՝ իսլամական թաղամասի մը մէջ։ Այդ օրերուն այնտեղ երթնելները ինքնին մեծ դժուարութիւն մըն էր, եւ տպագրութեան աշխատանքները կազմակերպելու համար բազմաթիւ ապահովական խնդիրներ կը դիմագրաւէինք։

Սակայն այդ բոլոր պայմաններուն մէջ անգամ երիտասարդներուն մօտ մեծ խանդավառութիւն կար։ Մնայուն կերպով նոր յօդուածներ կը բերուէին, եւ երիտասարդները իրենց գրիչով կը մասնակցէին «Ռազմիկ»-ի աշխատանքին։

Չմոռնալով նաեւ, որ «Ռազմիկ»-ի հիմնադրութենէ ընդամէնը երկու ամիս ետք տեղի ունեցաւ Լիզպոնի Յինգին անձնագոհական գործողութիւնը, որ բնականաբար մեծ արձագանգ գտաւ «Ռազմիկ»-ի էջերուն մէջ։

«Ռ.».- Ի՛նչ արձագանգներ կը ստանայիք ընթերցողներէն եւ ինչպէ՛ս կը զգայիք «Ռազմիկ»-ի ազդեցութիւնը երիտասարդութեան վրայ։ Եղա՞ծ է պահ մը կամ դեպք մը, երբ զգացած էք, որ «Ռազմիկ»-ի նիւթերն մէկը ազդեցութիւն ունեցած է երիտասարդի մը մտածելակերպի կամ գործունեութեան վրայ։

Տ. Տ. Խ.- Շատ պարագաներ եղած են։ Շատ կարելոք հասկացողութիւն մը կայ ոչ եկեակամբան եւ առաջնորդութեան մէջ։ Կը խօսինք talking the walk եւ walking the talk հասկացողութիւններուն մասին։ Talking the walk, այսինքն՝ ինչ որ պիտի ընես՝ բացատրէ, որպէսզի կարենաւ հաղորդակցիլ քու շարքերուդ հետ, քու ընկերներուդ հետ. թէ ո՞ր կ’երթաս, առաքելութիւնը ի՛նչ է, տեսլականը ի՛նչ է, ինչպէ՛ս պիտի երթաս եւ ո՞ր կ’ուզես հասնիլ։

Walking the talk՝ ըսելիքդ կիրարկէ։ Այսինքն շարքերդ թող գիտնան, թէ ի՛նչ ուղղութեամբ կ’երթաս, եւ հետեւինք գործել-կերութիւն ըրէ, որպէսզի կարենաս այդ մէկը իրագործել։

Մենք այդ մէկը «Ռազմիկ»-ի միջոցով շատ լաւ կրցանք ընել, որովհետեւ ԼԵՄ-ականներու մտածելակերպը, հարցերու մօտեցման եղանակը, բացատրութիւնները՝ թէ ի՛նչ կ’ընենք եւ ի՛նչ նպատակ կ’ընենք, ինչպէ՛ս պիտի չափենք յաջողութիւնը եւ ինչպէ՛ս պիտի բազմապատկենք այդ յաջող աշխատանքները, այս բոլորը կը փոխանցուէին «Ռազմիկ»-ի միջոցով։

Ըլլայ այդ մէկը Յայոց ցեղասպանութեան ճանաչման պարագային, Թուրքիայէն հատուցում պահանջելու պարագային, Լիբանանի հայ համայնքի իրաւունքներուն հետ կապուած հարցերու, համահայկական հարցերու կամ հորինորային Յայաստանի հետ կապուած հարցերու պարագային՝ այս բոլորին մէջ walking the talk եւ talking the walk կը պատահէր «Ռազմիկ»-ի միջոցով։

Շատ պատահած է, որ նոյնիսկ մասնաճիւղեր այցելէինք, կարծիքներ փոխանակէինք եւ տարբեր յօդուածներ քննարկէինք։

«Ռ.».- Եթէ այսօրուան փորձառութեամբ վերադառնայիք «Ռազմիկ»-ի սկզբնական տարիները, ի՛նչը տարբեր կերպով պիտի ընէիք՝ աշխատանքի կազմակերպման, բովանդակութեան կամ երիտասարդութեան հասնելու առումով։

Տ. Տ. Խ.- Այսօր՝ վերջին 20 տարիներուն, քիչէ դարձած խօսքերէն մէկը ընկերային ցանցերն են։

Ի մտի կ’ունեցեք, որ այն ատեն ամէն ինչ analogos էր, թուայնացուած չէր։ Այսինքն դաշնակցական մամուլին դերակատարութիւնը շատ մեծ էր եւ կարելոք՝ մեր պատմութեան ընթացքին, բոլոր գաղութներուն մէջ, մասնաւոր՝ սփիւռքի։

Մենք, երբ պետականութիւն չէնք ունեցած, մեր առաջին թերթը՝ «Ազգարար»-ը, հիմնած ենք 1793-ին, Մատրաս, Յնդկաստան։

Այսօրուան մամուլին մէկ մասը փոխադրուած է թուայնացման։ Այսօր շատ քիչ բան տարբեր պիտի ըլլար անցեալէն, որովհետեւ Լիբանանի երիտասարդութիւնը, 100 տոկոս հայ զգալուն կողքին, 100 տոկոս լիբանանցի կը զգայ, եւ այդ մէկը միւսին վնաս չի հասցներ։

Եւ այդ պայմաններուն մէջ, երբ ցուցական պայքարը նոր թափ ստացած էր, ԼԵՄ-ի ընկերներուն մտային, հոգեկան եւ ֆիզիքական մասնակցութիւնը լուրջ հարց էր։ Շատ կարելոք էր, որ այդ մէկը գաղափարական իմաստով «Ռազմիկ»-ի միջոցով գըտ-նէր իր արձագանգը։

Մեծ տարբերութիւններ չկան։ Եթէ այսօր մենք նմանօրինակ աշխատանքներ ուզենք ընել, արդէն այդ մէկը կ’ընենք 50-60 տոկոսով ընկերային ցանցերու միջոցով։ Իսկ բովանդակութեան իմաստով, հիմնական նպատակը «Ռազմիկ»-ին այն է, թէ ինչպէ՛ս ընենք, որ օրուան այդ մթնոլորտը չէղէ լիբանանահայ երիտասարդութիւնը։

Մեր այսօրուան մարտահրաւերը պիտի ըլլայ, թէ ներկայ թըլայնացուած աշխարհին մէջ, անոր բոլոր տազնապներով, ինչպէ՛ս պիտի կարենանք լիբանանահայ երիտասարդը, իսկ յատուկ կերպով՝ ԼԵՄ-ը, ճիշդ պատնէշներու վրայ պահել, որպէսզի չյրսահատի ներկայ Յայաստանի կողմէ մեր առջեւ դրուած դժուարութիւններէն, աշխարհաքաղաքական վերիվայրումներէն, Արցախի հայաթափումին հետ կապուած հարցերէն։

Այս մէկը միջոց է, նպատակ չէ. իբրեւ զէնք կ’օգտագործուի՝ այս երիտասարդութիւնը ճիշդ կերպով ուղիղ նպատակին հասցընելու։

«Ռ.».- Այսօր, որքան ալ աշխատիիք ու պայքարիիք, մեր առջեւ կանգնած մեծագոյն մարտահրաւերներէն մէկը անտարբերութիւնն է։ Յարցը կը մնայ՝ ինչպէ՛ս կարելի է պայքարիլ անտարբերութեան դէմ եւ արթնցնել պատասխանատուութեան ու մասնակցութեան ոգին։

Տ. Տ. Խ.- Նախքան հարցի մը լուծումին հասնիլը՝ կը փնտռենք անոր արմատները։ Նոյնն ալ անտարբերութեան պարագային է։

Ընկերային ցանցերու՞, թէ՞ համաաշխարհայնացման պատճառով է։ Ուրեմն կ’արժէ ուսումնասիրել, թէ անտարբերութեան բուն պատճառը ի՛նչ է։

Նաեւ կայ Արցախի հայաթափման պատճառով յուսախաբուութիւնը ժողովուրդին մէջ, ինչ որ կրնայ անտարբերութիւն պատճառել, որովհետեւ շատ ծանր հարուած էր։ Նաեւ՝ Լիբանանի մէջ տնտեսական տազնապը։ Իսկ եթէ այսպիսի օրինակներ կան, ի՛նչ է անոնց դարմանը։ Մենք ընդհանրապէ կը տեսնենք, որ որոշ մարգերու մէջ աշխատանքներ կան, ուր ինչ ալ ըլլայ, միշտ նոր ուժեր կու գան աշխատելու։ Օրինակ՝ Յայ դատի աշխատանքը սփիւռքի տարբեր շրջաններուն մէջ։

Եթէ կարդանք մեր պատմութիւնը, եղած են այսպիսի շրջաններ, ուր յանկարծ ետդարձի մէջ եղած ենք, սակայն մենք նաեւ միշտ կրցած ենք այդ վիճակէն դուրս գալ, որքան որ ալ վատ եղած են մեր պայմանները։

Ես միշտ գարմացած եմ, որ 1917-ին, Ցեղասպանութենէն տակաւին նոր ելած ժողովուրդ մը, ինչպէ՛ս մեր ղեկավարները կրցած են իրենք զիրենք վերալիցքաւորել, ուր կարեանա կրկին տրամադրութիւն ունենալ աշխատելու։ Ո՛ր մնաց 1918-ի Սարդարապատը եւ ամբողջ անկախ պետականութիւն մը ստեղծելը։ Ուրեմն կան այս փուլերը, եւ անոր լաւագոյն բժիշկը դո՛ւք էք։

Ձեր շրջանը դուք կը ճանչնաք։ Այն անտարբերութիւնը, որ կը տեսնէք ԼԵՄ-ական կամ լիբանանահայ երիտասարդութեան մօտ, դուք էք, որ կը տեսնէք, եւ անպայմանօրէն նոյն պատճառները չունին։

Մենք ունինք փաստուած օրինակներ. անիւը վերստեղծելու պէտք չունինք։

Ձեր պատասխանը եւ հարցերուն դարմանը դուք պիտի գըտ-նէք՝ երիտասարդութիւնը յանձնառու պահելու մեր Դատին։

Դաշնակցութիւնը գոյութիւն ունի միայն երկու բան ընելով՝ Յայաստանի պետականութեան գոյութեան ապահովումը եւ Յայ ժողովուրդի ֆիզիքական ապահովումը։

«Ռ.».- ՅՅԴ 35-րդ Ընդհանուր ժողովը, իր որոշումներուն մէջ նշած է՝ Կուսակցութեան գաղափարական-նազմավարական, ծրագրային ու մարտավարական մօտեցումներու մշակման ու գիտական-մտաւորական շրջանակներէ ներս անոնց քննարկման ու տարածման հարթակներ դիտարկել «Դրօշակ» պաշտօնաթերթն ու «Վէմ» հանդէսը։ Այս ծիրին մէջ, հաշուի առնելով, որ «Ռազմիկ»-ը երիտասարդութեան ուղղուած պաշտօնաթերթ է, ինչպէ՛ս կրնայ ան իր գործօն մասնակցութիւնը բերել այս գաղափարական ու մտաւորական աշխատանքին եւ նպաստել երիտասարդութեան մէջ այդ մօտեցումներու տարածման ու զարգացման։

Տ. Տ. Խ.- «Վէմ»-ը անպայմանօրէն պետք է դիտեք իբրեւ Յայաստանի մէջ հրատարակուող երեք կամ չորս հետազօտական, հայագիտական հանդէսներէն ու ՅՅԴ Բիւրոյի հրատարակութիւններէն մէկը։ Բայց եթէ «Վէմ»-ը շատ մտաւորական է, կրնաք հետեւիլ «Դրօշակ»-ին, որ իւրաքանչիւր ամիս լոյս կը տեսնէ՝ ըլլալ թուայնացուած կամ տպագիր։ Նախ կարողացէք «Վէմ»-ի եւ «Դրօշակ»-ի այդ յօդուածագրութիւնները։ Նաեւ «Ազդակ»-ը յաճախ լոյս կ’ընծայէ այդ յօդուածները իր էջերուն մէջ՝ ըլլան անոնք առցանց թէ տպագիր։

Եւ ետքը կ’ուզեմ շարունակել՝ ըսելով, որ դուք ալ մասնակցութիւն բերէք՝

ԱՊՐՈՒԱԾ ՕՐԵՐ

Զ. ԵՐԿՈՒ ԱՊՐԻԼ 24

Ընթերցողին:
«Ապրուած օրեր» անունը նոր չէ: 1948-ին նոյն անունով լոյս տեսած է Արմէն Գարոյի գիրքը: Այս գրութիւնները անոր շարունակութիւնը չեն, այլ՝ ուրիշ ժամանակի ու սերունդի ապրուած օրեր: Տարիներու ընթացքին կուտակուած այս յուշերը իմ կեանքիս պատառիկներն են, բայց նաեւ՝ մեր հաւաքական հայկական կեանքէն համեստ մաս մը: Անոց մէջ կան օսմանահայ ընտանիքիս համն ու հոտը, սփիւռքեան ու հայաստանեան իրականութիւնները, հիկն՝ նորին կողքին: Այս ամառ որոշեցի սկսիլ գրի առնել զանոց: Յուսամ՝ անոց մէջ դուք ալ ձեզմբ բան մը գտնեք:

Պիքֆայայի յուշարձանի բացումը:
«Ազդակ»-ի 9 մայիս 1970-ի յատուկ թիւի շապիկը:
Լուսանկարը՝ հանդուցեալ Յերի Գունտաքճեանի (AP):

Առաջին անգամ Յայոց ցեղասպանութիւնը իսկապէս հասկցայ ոչ թէ գիրքի մը մէջ, այլ՝ Պէյրութի մէջ կազմակերպուած ցուցահանդէսի մը ընթացքին: 1975 էր: Երեխայ էի: Մինչ այդ անշուշտ բաներ մը լսած էի: Մեր դպրոցներուն եւ տուններուն մէջ այդ պատմութիւնները կը լսուէին: Մեծերը ծածուկ կը պատմէին: Կը լսէի Ուրֆա, Կելիպոլ, Պոլիս, Չմիւռնիս եւ ուրիշ անուններ՝ առանց միշտ հասկնալու, թէ այդ բոլորը ինչպէ՞ս իրարու կը կապուէին: Անոց ինծի համար պատմութիւններ էին, երբեմն տխուր, երբեմն անհասկնալի, բայց տակաւին ամբողջութիւն մը չէին:

Այդ տարին Յայոց ցեղասպանութեան վաթսուամեակն էր: Ապրիլ 24-ի մեծ ձեռնարկներ նախատեսուած էին Պէյրութի մէջ, բայց Լիբանանի պատերազմը ճիշդ այդ օրերուն սկսած էր: Ապրիլ 13-ի Այն Ռըմմանէի դէպքերէն հազիւ տասնմէկ օր անցած էր, քաղաքին մէջ արդէն կրակոցներ կային, ճամբաներ կը փակուէին, եւ նախատեսուած մեծ ժողովրդային քայլարշաւը չէր կրնար տեղի ունենալ: Փոխարէնը՝ Պէյրութի կեդրոնը, Սուրբ Լուիի՝ Զափուշիններու պատմական եկեղեցւոյ մէջ, կազմակերպուած էր լուսանկարներու, փաստաթուղթերու եւ արուեստի ցուցահանդէս մը: Այսօր այլեւս չեմ յիշեր բոլոր մանրամասնութիւնները: Կը յիշեմ հին լուսանկարներ, օտար թերթերու էջեր եւ մանաւանդ այն զգացումը, որ մինչ այդ մեծերէն լսած պատմութիւններս յանկարծ պատերուն վրայ էին:

Այդ ցուցահանդէսին առաջին անգամ հասկցայ, որ մեր ընտանիքներուն պատմութիւնները առանձին պատմութիւններ չէին: Անոց մեծ պատմութեան մը տարբեր կտորներն էին: Այն, ինչ պատահած էր մեծ հօրս, մեծ մօրս կամ մեր շուրջի ուրիշ ընտանիքներուն, մաս կը կազմէր ամբողջ ժողովուրդի մը ապրած աղէտին: Կարծեմ՝ այդ օրը առաջին անգամ հասկցայ նաեւ, թէ ինչո՞ւ Լիբանան կը գտնուէիք, հակառակ անոր որ արաբ չէիք: Մինչ այդ Պէյրութը պարզապէս մեր ապրած քաղաքն էր, մեր տունը հոն էր: Պատերուն վրայ այդ լուսանկարներուն առջեւ սկսայ հասկնալ, որ մեր հոն ըլլալն ալ պատմութիւն ունէր: Մեր ընտանիքները տուն ու տեղ կորսնցուցած էին, ուրիշ տեղ մը հասած եւ նոր կեանք սկսած: Ես այդ երկար ճամբուն վերջաւորութեան ծնած երեխայ մըն էի:

Յայ գաղթականներու վրանները Պէյրութի Զարանթինա շրջանին մէջ, 1920-ականներու սկիզբը: Այդ գաղթականներէն պիտի ծնէր Պէյրութի հայկական Նոր կեանքը:

Այդ ճամբուն մէկ պատկերը Պէյրութի Զարանթինայի այս հին լուսանկարն է: 1920-ականներու սկիզբը Ցեղասպանութենէն վերապրած հազարաւոր հայ գաղթականներ հասան Պէյրութ եւ առաջին տարիները ապրեցան այսպիսի վրաններու տակ, ապա՝ թիթեղ եւ փայտէ հիւղակներու մէջ, 6-8 քմփերու մէջ:

Կարդացած եմ նաեւ, թէ 1930-ին Ազգերու լիկայի Նանսենեան գաղթականներու գրասենեակը ձեռնարկեց զանոց Պէյրութի գաղթականներէն Պուրճ Ռաֆիկին տեղափոխման աշխատանքին: Զարգացին հիւսիս-արեւելքը գտնուող ճահճային այդ տարածքին վրայ աստիճանաբար բարձրացաւ հայկական Նոր քաղաք մը՝ տուններով, դպրոցներով, եկեղեցիներով եւ ակումբներով: Փոխանակ միայն նպաստ բաժնելու՝ Նանսենեան գրասենեակը փոխատուութիւններ տրամադրեց, որպէսզի գաղթականները կարենան վրաններն ու տախտակաշէն հիւղակները փոխարինել մայրուն տուններով եւ տարիներու ընթացքին վերադարձնել պարտքը:

Բայց Նանսենեան ծրագիրը միայն տուն շինել չէր: 1930-ականներու Լիբանանը ծանր արդիւնաբերութիւն գրեթէ չուներ, եւ գաղթականներուն համար ապրուստի Նոր միջոցներ պէտք էր ստեղծել: Զաջալերուեցան փոքր արհեստներն ու ինքնուրոյն աշխատանքը՝ կօշկակարութիւնը, կաշեգործութիւնը, երկաթագործութիւնն ու ոսկերչութիւնը: Այդ արհեստանոցներուն շուրջ Պուրճ Ռաֆիկը կամաց-կամաց դարձաւ տնտեսական աշխուժ կեդրոն մը: Մարդիկ, որոնք քանի մը տարի առաջ վրաններու տակ կ'ապրէին, հիմա տուն կը շինէին, արհեստ կը սորվէին, գործ կը ստեղծէին եւ զայն իրենց զաւակներուն կը փոխանցէին: Այդ արհեստներէն շատերը

Ազգերու լիկայի Յայաստանի յանձնախումբը: Ձախէն՝ առաջին շարքին մէջ Ժորժ Զարը, Ֆրիտիօ Նանսենը եւ Ս. Է. Տիւփիւն: Ետեւը՝ Փիօ լը Սաւիոն (ձախ) եւ Վիտորն Զուխիսկը (աջ):

Պուրճ Ռաֆիկի մէջ շարունակուեցան սերունդներ: Նոյն տարիներուն ամերիկեան «Նիւ Իսթ ռիփֆ» կազմակերպութիւնը Լիբանանի մէջ հիմնեց որբանոցներու ամբողջ ցանց մը՝ Անթիլիասէն մինչեւ Ժիպէլ, Ղազիր եւ այլ վայրեր, ուր ապաստան գտան Ցեղասպանութենէն վերապրած հազարաւոր հայ որբեր: Անոց միայն սնունդ ու կացարան չտրուեցաւ: Երեխաները դպրոց յաճախեցին, արհեստներ սորվեցան եւ պատրաստուեցան ինքնուրոյն կեանքի: Անթիլիասի այն տարածքը, ուր «Նիւ Իսթ ռիփֆ»-ը հազարաւոր հայ որբեր պատսպարած էր, 1930-ականներուն պիտի անցնէր հայկական եկեղեցական կեանքին եւ հետագային դառնար Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան կեդրոնը: Այսպէս, Լիբանանի հայկական աշխարհը միայն գաղթականներու վրաններէն չծնաւ: Ան ծնաւ նաեւ այս որբանոցներէն դուրս եկած հազարաւոր մանուկներէն ու պատանիներէն, որոնք ընտանիքներ կազմեցին եւ Նոր կեանք սկսան: Եւ այսպէս, թէ՛ Նանսենեան ծրագիրը, թէ՛ «Նիւ Իսթ ռիփֆ» կազմակերպութիւնը, իսկ հայկական գետնի վրայ՝ ՅԲԸՄ-ը, հայրենակցական միութիւններն ու ուրիշ կազմակերպութիւններ, միասնաբար օգնեցին, որ վերապրող ժողովուրդ մը դարձեալ ոտքի կանգնի:

Տարիներ ետք, Արցախի հայաթափումէն ետք, երբ աւելի քան հարիւր հազար հայեր դարձեալ ստիպուեցան լքել իրենց տուները, Նանսենեան այդ փորձառութիւնը կարծես մոռցուած էր: Ան պարզ դաս մը կը ձգէր մեզի: Գաղթականին օգնելը միայն առաջին օրերու կարիքները հոգալ չէ: Պէտք է նաեւ պայմաններ ստեղծել, որ ան կարենայ կրկին տուն շինել, գործ ստեղծել եւ Նոր կեանք սկսիլ:

Այն Պէյրութը, ուր կ'ապրէի եւ ուր 1975-ին այդ ցուցահանդէսը կը դիտէի, մասամբ այդ վրաններէն ծնած աշխարհի մըն էր: Ցուցահանդէսէն դուրս ելայ Նոր կեանք, բայց կարծես՝ քիչ մը տարբեր: Եւ տարօրինակ զուգահիշական մը, երբ մենք Պէյրութի մէջ վաթսուհինգ տարի առաջ մեր ժողովուրդին պատահած աղէտը կը յիշէիք, մեր շուրջը ուրիշ պատերազմ մը Նոր կը սկսէր: Այն ատեն չէիք կրնար գիտնալ, որ Լիբանանի այդ քաղաքացիական պատերազմը երկար տարիներ պիտի տւեր եւ մեր սեփական կեանքերն ալ հետը պիտի փոխէր:

70-ականներուն վերջերը մնացած հայկական քմփերէն մէկը: Լուսանկարը՝ Բաֆֆի Արտալճեանի:

Երեսուհինգ տարի անցած էր, երբ եկաւ ուրիշ ապրիլ 24 մը: 2015 էր, Յայոց ցեղասպանութեան հարիւրամեակը: Այս անգամ Պէյրութ չէի, Լոս Անճելէս էի: Այդ երեսուհինգ տարիներուն շատ բան փոխուած էր: Ապրիլ 24-ները իրարու յաջորդած էին: Յուշանկէսներ, եկեղեցական արարողութիւններ, քայլարշաւներ, քաղաքական եւ գինեալ պայքար: Յայ դատի հետապնդումը դարձած էր սերունդներու աշխատանք: Բազմաթիւ երկիրներ եւ միջազգային կառույցներ ճանջցած էին Յայոց ցեղասպանութիւնը: Մեր սերունդը ապրած էր նաեւ Յայաստանի վերանկախացումն ու

Ցեղասպանութեան հարիւրամեակի առթիւ Լոս Անճելըսի արդարութեան երթէն տեսարան մը (2015):

ՐԱՖԳԻ ԱՐՏԱԼՃԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 6

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ «Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ» ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԻ «ԴՈՂ՝ ՍԻՐՏԸ ԳՈՂ» ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՓՈՐՁԵՐԸ ԸՆԹԱՅԻՒ ՄԵՋ ԵՆ

Համազգայինի «Գ. Իփեկեան» թատերախումբը 9, 10 եւ 11 հոկտեմբեր 2026-ին «Յակոբ Տէր Մելքոնեան» թատերասրահին մէջ պիտի ներկայացնէ «Դող՝ սիրտը գող» կատակերգութիւնը: Դեղինակ՝ Տարիօ Ֆօ: Ներկայացումին նախապատրաստական աշխատանքները արդէն իսկ ընթացքի մէջ են եւ աւարտական փուլին հասած են:

Ներկայացումին եւ աշխատանքներուն մօտէն ծանօթանալու համար «Ազդակ» հանդիպում մը ունեցաւ «Գ. Իփեկեան» թատերախումբի վարչութեան ատենապետ Մարտիկ Տեմիրճեանի հետ, որ ըսաւ, թէ այս օրերուն զաղույթը ընդհանրապէս մարտահրաւերներու դէմ յանդիման կը գտնուի եւ դժուար օրերու մէջ է, եւ հակառակ այս կացութեան՝ կազմակերպութիւններն ու կառույցները իրենց կարելիութիւններու սահմաններուն մէջ, երբեմն գոհացուցիչ եւ երբեմն ալ՝ ոչ, կը փորձեն իրենց առաջելութիւնը իրականացնել, եւ նշեալ միութիւններուն շարքին են թատերախումբերը: Ան աւելցուց, որ այսօրուան կացութեան մէջ պէտք է հաւց տալ, թէ ժողովուրդը որքանո՞վ թատերական ներկայացումներէն զոհ կը մնայ եւ որքանո՞վ ներկայացուած նիւթերուն վերաբերեալ քաջալերական տրամադրութեան մէջ է:

Տեմիրճեան յայտնեց, որ թատերական գործը բազմաթիւ այլ մարգերէ առաւել եւս դժուար է, որովհետեւ եթէ ժողովուրդին բազկերակը ճիշդ չջօշափուի, ապա ներկայացումը չ'ունենար համապատասխան ընկալումը, նկատի առնելով, որ այսօրուան պայմաններուն մէջ հանդիսատեսը բարդ ներկայացումի փնտռութիւն մէջ չէ, որովհետեւ ինքնին կեանքի պայմանները օրէ օր կը բարդանան: Ան աւելցուց, որ այս տրամադրութիւններէն մեկնած՝ «Գ. Իփեկեան»-ի վարչութիւնը որոշեց այս անգամ ընկերային նիւթով կատակերգութիւն ներկայացնել, որպէսզի աւելի դիւրին ընկալուի, եւ այս մէկը պէտք չէ դիտել սկզբունքներէ հրաժարում, որովհետեւ նախ եւ առաջ կատակերգութիւնը թատրոնին մաս կը կազմէ, եւ ապա եթէ այս քայլը պիտի նպաստէ, որ աւելի մեծ թիւով մարդիկ թատրոն ներկայանան, ապա այս մէկը կապ ստեղծելու լաւագոյն միջոցն է:

Խօսելով թատերական կեանքի ծրագիրներուն մասին՝ Մարտիկ Տեմիրճեան ըսաւ, որ անցող շրջանին կարելի չեղաւ Լիբանան հրաւիրել Յայաստանէն Համազգայինի թատրոնը, ինչ որ նաեւ անցեալին մեծ խանդավառութիւն կը ստեղծէր, ինչպէս նաեւ ծրագիր գոյութիւն ուներ այս ներկայացումը նաեւ խաղալ քանադաճող հանդիսատեսներուն դիմաց, Զանառայի Համազգայինի Շրջանային վարչութիւն հրաւերով, ինչ որ կամքէ անկախ պատճառներով չիրականացաւ: Իր խօսքի աւարտին Տեմիրճեան յայտնեց, որ ուրախութիւն է գաղութի թատերական տարեշրջանը սկսիլ «Գ. Իփեկեան»-ի «Դող՝ սիրտը գող» կատակերգութեան ներկայացումով՝ յուսալով, որ լիբանանահայ թատերախումբերը կը շարունակեն եւ ի հարկին կը ծաւալեն իրենց աշխատանքները:

Իսկ թատերախումբի քեմարդի Յակոբ Տէր Ղուկասեան «Ազդակ»-ին ըսաւ, թէ այս ներկայացումով կ'ուզեն, որ հանդիսատեսները խնդաւ, ուրախ մթնոլորտի մէջ ըլլան, որպէսզի Լիբանանի ճնշիչ մթնոլորտէն պահ մը դուրս ելլեն: Ան ըսաւ, որ թատերգութեան ընտրութենէն ետք մեծ խանդավառութեամբ սկիզբ առին փորձերը, կարճ ժամանակ ետք իւրաքանչիւրը իր անձնական աշխատանքներով զբաղեցաւ, դանդաղեցաւ ընթացքը, ապա երբ Զանառայի Համազգայինի Շրջանային վարչութիւն հրաւեր ստացանք անցեալ տարի ներկայացուած Վաշէ Ատրուսիի «Ալբանթիս» ներկայացումը եւ այս ներկայացումը խաղալու Զանառայի մէջ, այս մէկը Նոր շունչ տուաւ: Ան աւելցուց. «Զանառայէն ալ ունէիք երկու ներկայացումներէն մէկը կատակերգութիւն քեմականացնելու առաջարկը, պատրաստեցիք, սակայն դժբախտաբար Լիբանանի մէջ Զանառայի դեսպանատունը յայտնեց, որ վիզա պիտի չըստանանք երկրի ծանօթ պայմաններուն պատճառով: Նորէն խաղալ-չխաղալու վիճակ մը ստեղծուեցաւ, բայց որոշեցինք հո՛ն խաղալ՝ յուսալով, որ այս ներկայացումներէն ետք առիթ կ'ունենանք այլ երկիր ներկայացում կատարելու, եւ արդէն մեծ թափով փորձերը ընթացք առած են եւ իրենց վերջին փուլին հասած են:

Շար.ը՝ էջ 6

ՍՓԻՌՔ. ՔՆՆԱՐԿՈՒՄԷՆ ԵՒ ԱԽՏԱՃԱՆԱԶՈՒՄԷՆ՝ ԳԷՊԻ ՆՈՐ ՄԵԿՆԱՐԿ

Սփիւռքի մասին խօսիլ՝ այսօր կը նշանակէ առեքտեսուիլ ներկայի բարդ իրականութեան եւ վաղուան անորոշ հորիզոններուն։ Տարիներ շարունակ մենք սորված ենք սփիւռքի մասին խօսիլ կազմակերպութիւններու, դպրոցներու, եկեղեցիներու, միութիւններու եւ համայնքային կեանքի աշխուժութեան ընդմէջէն։ Սակայն ժամանակը աւելի խոր դիտարկում մը կը պահանջէ ներկայիս։ Գոյութիւն ունեցող կառոյցներուն թիւը չի կրնար չափանիշ դառնալ հաւաքական կեանքի առողջութեան։

Այսօր սփիւռքի տարբեր գաղութներու մէջ կը զգացուի մտահոգիչ տեղաշարժ մը։ Կազմակերպչական կեանքը շատ տեղեր կը շարունակուի, աւանդական կառոյցները տակաւին կը գործեն, ձեռնարկներ կը կազմակերպուին, հանդիսութիւններ կը կատարուին, ժողովներ կը գումարուին։ Բայց այդ ամբողջ շարժումին ետին երբեմն կը զգացուի ներքին թուլացում մը՝ երիտասարդութեան հեռացում, ազգային կեանքի հանդէպ հետաքրքրութեան նահանջ, մտաւորական ներուժի ինքնամեկուսացում, նոր գաղափարներու բացակայութիւն, գործելաձեւերու կրկնութիւն եւ ապագայի տեսլականի անյստակութիւն, լեզուի եւ ինքնութեան ճգնաժամ...

Այս իրականութիւնը մեզմէ կը պահանջէ անկեղծ ախտաճանաչում։

Սփիւռքը այսօր պէտք ունի հայելիի մը, որուն մէջ կարենայ տեսնել ինքզինքն՝ առանց զարդարանքի եւ առանց ինքնախաբերութեան։ Պէտք ունի բաց քննարկումի, ուր հարցերը կրնան հընչել իրենց ամբողջ սրութեամբ, իսկ տարբեր տեսակետներ իրարու հանդիպիլ՝ առանց նախապէս ճշդուած պատասխաններու։

Հոս է, որ ի յայտ կու գայ քննարկումի հարթակներու անհրաժեշտութիւնը, եւ անոնց գաղափարը կը ստանայ իր իսկական արժէքն ու նշանակութիւնը։

Քննարկումը կը գերազանցէ պարզ խօսակցութեան սահմանները։ Անկկա հաւաքական մտածողութեան բեմն է։ Երբ տարբեր գաղութներէ, կազմակերպութիւններէ եւ մտաւորական շրջանակներէ եկող մարդիկ գիրար կը լսեն, փորձառութիւնները կը համադրեն եւ նոյն հարցերուն տարբեր դիտանկիւններէ կը մօտենան, կը ստեղծուի այն միջավայրը, ուր մտահոգութիւնը կըրնայ վերածուիլ ախտաճանաչման, ախտաճանաչումը՝ գաղափարի, իսկ գաղափարը՝ գործնական քայլի, եթէ ոչ՝ քայլերու։

Այս առումով, ուրախալի է, որ սփիւռքի մեր իրականութեան մէջ արդէն իսկ գոյութիւն ունին նման նախաձեռնութիւններ։

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսի հովանաւորութեամբ գործող «Կիլիկիա» վերլուծական հարթակը կարելոյր փորձառութիւն մը կը ներկայացնէ։ Անկկա քննարկումի եւ վերլուծութեան տարածք կը բանայ ազգային, քաղաքական, հասարակական եւ սփիւռքի կեանքին առնչուող հարցերու շուրջ։ Այսպիսի հարթակներու արժէքը անոնց կարողութեան մէջ է՝ հարստացնելու օրակարգը եւ միտքը առաջնորդելու ընթացիկ իրադարձութիւններէն անդին՝ դէպի պատճառներու, հետեւանքներու եւ հեռանկարներու որոնում։

Նոյնքան կարեւոր դերակատարութիւն ունի «Ազգակ» օրաթերթի լսարանային հարթակը, որ տարիներէ ի վեր կը ստեղծէ կենդանի հանդիպումի եւ կարծիքներու փոխանակման միջավայր։

Վերոնշեալ երկու հարթակներուն գոյութիւնը կարելոյր է նաեւ մէկ այլ պատճառով։ Անոնք կը փաստեն, որ սփիւռքի մէջ քննարկումի մշակոյթի ձեւաւորումը տեսական առաջարկի սահմաններէն անդին անցած՝ գործնական կարելիութիւն մըն է։ Արդէն առկայ են անոնց առաջին փորձերը։ Այժմ անհրաժեշտ է զանոնք խորացնել, ընդարձակել եւ իրարու հետ կամրջել։

Սակայն այստեղ անհրաժեշտ է կարեւոր տարբերակում մը կատարել։ Քըննարկումի հարթակները պէտք է առաջնորդէն դէպի համադրում։ Համադրումը՝ առաջնահերթութիւններու ճշդում։ Իսկ առաջնահերթութիւնները՝ դէպի գործնական ծրագիր։

Հակառակ պարագային, կրնանք ստեղծել բազմաթիւ լսարաններ, գրել հարիւրաւոր յօդուածներ, կազմակերպել տասնեակ համագումարներ, այսուհանդերձ, առանց յառաջընթացի մնալ նոյն կէտին վրայ։ Քննարկումի հարթակ ունենալը ինքնին արժէք մը չի

ստեղծեր։ Հարթակին վրայ կեցող անհատը ըսածին հանդէպ համոզում եւ հաւատք պարտի ունենալ։ Այլապէս հարթակը կը վերածուի ինքնանպատակ ներկայութեան՝ խօսքի, ելոյթի եւ հրապարակային երեւոյթի մը, որ կը ստեղծէ շարժումի տպաւորութիւն, բայց իրականութեան մէջ՝ ո՛չ համոզում, ո՛չ աշխատանք եւ ո՛չ ալ շարժում։ Հարթակը միջոց է, ոչ թէ՝ նպատակ։ Ան իր իմպաստը կը ստանայ միայն այն ժամանակ, երբ անոր վրայ հնչող խօսքին ետին կայ հանգույժ, իսկ համոզումին ետին՝ հաւատք ու գործելու պատրաստակամութիւն։ Հարթակը պահ մը փայլելու կամ ժամանակաւոր նորաձեւութեան մը հետեւելու միջոց չէ։ Ան համոզում, հաւատք եւ պատասխանատուութիւն կը պահանջէ, այլապէս կը կորսնցնէ իմաստը։

Այսօր սփիւռքին անհրաժեշտ է հաւաքական մտքի նոր տարածք մը՝ կազմակերպական մէկ կառոյցի, մէկ մարմինի կամ մէկ դէկլարութեան սահմաններէն անդին։ Անհրաժեշտ է այնպիսի մտաւոր դաշտ մը, ուր տարբեր կազմակերպութիւններու, գաղութներու եւ սերունդներու փորձառութիւններն ու մտածումները կրնան իրարու հանդիպիլ, փոխազդել եւ գիրար հարստացնել։

Սփիւռքի գաղութները նոյն պայմաններուն մէջ չեն ապրիր։ Լիբանանի, Ֆրանսայի, Միացեալ Նահանգներու, Քանադայի, Աւստրալիոյ կամ Հարաւային Ամերիկայի հայկական համայնքները ունին իրենց իւրայատկութիւնները, մարտահրաւերները եւ կարելիութիւնները։ Սակայն այդ տարբերութիւններուն տակ կը գտնուին ընդհանուր հարցեր՝ հայրենի պահպանում, երիտասարդութեան ներգրաւում, կրթական համակարգի վերանալում, եկեղեցական կենսիկ վերակենդանացում, կազմակերպութիւններու արդիականացում, մտաւորական ներուժի համախմբում եւ Հայաստանսփիւռք յարաբերութիւններու նոր իմաստաւորում։

Ուրեմն պէտք է սկսիլ ոչ այնքան «Ռ՛վ իրաւունք ունի առաջնորդելու» հարցումէն, որքան «Ի՛նչ պէտք է ընենք, որպէսզի սփիւռքը վաղուան օրը թեւակոխէ աւելի պատրաստուած, աւելի համախմբուած եւ աւելի ինքնավստահ» հարցումէն։

Այս հարցումը մեզ կը տանի նաեւ երիտասարդութեան խնդրին։ Երիտասարդութեան հեռացումը կարելի է վերագրել բազմաթիւ արտաքին պատճառներու, սակայն էական հարցը կը մնայ՝ ստեղծած՞ ենք արդեօք այնպիսի միջավայր, ուր լսելի դառնայ երիտասարդին ձայնը, արժեւորուի անոր գաղափարն ու մասնակցութիւնը։ Երիտասարդութիւնը պէտք է դառնայ սփիւռքի ապագայի մասին մտածող եւ որոշումներու կայացման մասնակից ուժ։

Նոյնը կը վերաբերի մտաւորական ներուժին։ Սփիւռքի մէջ կան՝ մեծ թիւով մասնագետներ, գիտնականներ, գրողներ, ուսուցիչներ, համալսարանականներ, գործարարներ եւ ազգային մտածողութեան տեր անհատներ։ Սակայն այդ ներուժը յաճախ կը մնայ մասնատուած, երբեմն՝ ինքնամեկուսացած, իսկ որոշ պարագաներու՝ միտումնաւոր կերպով լուսանցք մղուած կամ ընդհանուր աշխատանքէն հեռու պահուած։ Քննարկումի հարթակները կրնան դառնալ այն կամուրջը, որուն միջոցով անհատական կարողութիւնները կը միաւորուին եւ կը վերածուին հաւաքական ներուժի։

Այս ամբողջ գործընթացին մէջ անհրաժեշտ է նաեւ քաղաքականութիւնը իր բնական սահմաններուն մէջ պահել։ Սփիւռքի որեւէ հարց անմիջապէս քաղաքական ճամբարներու բաժնելու սովորութիւնը կը նեղոցն քննարկման տարածքը եւ կը խոչընդոտէ անկեղծ ախտաճանաչումը։ Սփիւռքի գոյատեւման, կրթութեան, լեզուի, մշակոյթի եւ կազմակերպական վերակազմակերպման հարցերը շատ աւելի լայն են, քան՝ կուսակցական օրակարգերը։

Մեզի անհրաժեշտ է քաղաքական գիտակցութիւն՝ առանց քաղաքականացման մոլուցքին։

Մեզի անհրաժեշտ է քննադատութիւն՝ առանց քանդելու ցանկութեան։

Մեզի անհրաժեշտ իրատես մտածողութիւն՝ ամուր կապուած իրականութեան հետ։

Իսկ ամէնէն աւելի՝ մեզի անհրաժեշտ է անկեղծութիւն։

Իսկ ամէնէն աւելի՝ մեզի անհրաժեշտ է անկեղծութիւն։

ԱՅՐՈՆ ՇԽԻՏԵՄԵՆ

Շար.ը՝ էջ 6

ՀԱՅ ԴՊՐՈՑԸ՝ ԳՈՅՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՇ

ՎԵՐԱՄՈՒՏ՝ ԼԱՒԱՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՐՑԱԳՐԱԿԱՆ ԵԶՐԵՐՈՎ

Ահաւասիկ կրթական նոր տարեշրջան մը ես կը դիմաւորենք՝ հրաժեշտ տալով նախորդ տարուան բարւոք, յաջող ու պատուաբեր անցումներուն, նոր յոյսերով, ակնկալութիւններով ու ծրագիրներով, «Բարի վերադարձ»-ի ու «Բեղուն տարեշրջան»-ի բարեմաղորութիւններով։

Հայ դպրոցը եւ կրթական օճախը հայ ժողովուրդին համար միշտ եղած են (ու կը մնան) այն անփոխարինելի եւ աննկուն կառոյցները, որոնք մեր նոր սերունդներուն կու տան ապրելու ու գոյատեւելու լիցք եւ սնունդ, կրթութիւն ու դաստիարակութիւն, ուսումնառութիւն եւ ազգայնականութիւն, նկարագրակերտում եւ ազնուութիւն, հայրենասիրութիւն ու մշակութասիրութիւն, լեզուասիրութիւն ու պատուասիրութիւն, փնաջամա՛յն։

Ի գուր տեղ չէ Մեծն ուսուցչապետ Մեսրոպ Մաշտոցին ոգեղէն գիտարարութիւնը, գիրի ու գրականութեան ծնունդով, ուսումնարարութեան տարածումով եւ ըմբռշխումով, հայ ժողովուրդին համար դարձան լուսաւոր փարոսներ ու հարուստ ժառանգներ, որպէսզի հետագայ սերունդները միշտ փայլատակուին ու փայլատակեն, պայծառացուին ու պայծառացնեն, ճառագայթեն ու ճառագայթեցնեն զանոնք։

Իսկ ասոնք կենդանի իրականութիւն դարձնելու համար ՀԱՅՈՏ ԵՎԵՐԵՏԻՆ ու ՀԱՅ ԴՊՐՈՑԸ հանդիսացան այն ամրակոռ խարիսխները, գօտեպնդող կռուանները, որոնք կրնային հայութիւնը պահել կանգուն՝ կապուած իր օրրանին ու հաւատամքին, իր հողին ու հայրենիքին, իր Էութեան ու պատկանելիութեան։

Այս բոլոր տուեալներով ու բարեմասնութիւններով, կոթողներով ու հիմնաքարերով է, որ հայութիւնը՝ յոյսի ու հաւատքի, յոյսի ու կամքի լուսարձակներով օժտուած, կրցած է դիմագրաւել այն դժուարութիւնները՝ ներքին թէ արտաքին, որոնք ցցուած են իր առջեւ, այլեւ, աւելի՛ն, յաղթահարած է այն մարտահրաւերները, որոնք սպառնացած են իր յարատեւման։

Անշուշտ որոշ ակնումներն ու կաղացումները իրեն արժած են բաւականին սուղ, կեանքի ու հայրենիքի նկատմամբ դաժան մազլցումներով, բայց հայութիւնը «Ի ՍԿԶԲԱՆԷ» համոզուած ու գիտակցած էր, թէ ինք պէտք է մնայ ու մարտնչի, տոկայ ու դիմաւայն այն հողմերուն ու փոթորիկներուն դէմ, որոնք կը փչեն աջէն ու ձախէն, հարաւէն ու հիւսիսէն։

Այդ ուժը, վճռակամութիւնը երբեք ալ պատահական չէին՝ ո՛չ անցողիկ, ո՛չ ալ երեսպայական, այլ՝ հիմնովին ամրագրուած հայութեան հոգիին ու սըրտին մէջ, ինչ որ կը փաստեն՝ Հայոց պատմութեան դրուագները, հայ ժողովուրդին սխրագործութիւնները, հայրենիքին կառչածութիւնները եւ, ընդհանրապէս, այն երաշխիքներն ու լծակները, որոնք իրեն համար անվիճելի եւ անգիջելի գրաւականներ եղած են։

Իսկ այդ «յաջողութիւններուն» յենակետները հանդիսացած են ԵՎԵՐԵՏԻՆ ու ԴՊՐՈՑԸ, որովհետեւ կար հաւաքքն ու տեսիլքը, որ անոնցմով միայն կրնայ հայութիւնը ինքնաբաւարարուիլ՝ յանուն իր ուժականութեան, անձեռնմխելիութեան ու գործնականութեան։ Հետագայ պատմաշարերը տուին ասոնց ճշմարտութիւնները՝ իրենց արժանի օրինակներով եւ ընթացքներով, որոնց պերճախօս պատկերները մինչեւ օրս կը մնան մեր չորսդին, անշուշտ՝ իրենց տարբեր արժանիքներով եւ յատկանիշներով։

Այո՛, եթէ հայութիւնը իր դիմագիծը, լեզուն, մշակոյթը չկորսնցուց, ասոնք գերազանցապէս կը պարտի իր կրթարաններու եւ աղօթատեղիներու կենարարութեան ու դաստիարակութեան ուսանելի ու փոխանցելի ոլորտներուն, որոնցմով ան կրցաւ ոչ միայն մնալ «պատմութիւ»-ի վրայ, այլեւ դարձաւ առաջամարտիկ՝ առիթնւնդ ժողովուրդի մը հարազատ գաւակն է ու զայն կրող բարենիշներու յաւակնորդը։

Նոյնիսկ աննախընթաց Հայոց ցեղասպանութիւնը, որ պատճառ դարձան բիւրաւոր նահատակներու կորուստին, հազարաւոր տարագիրներու տեղահանութեան ու զանգուածային զաղթերուն, երբեք չընկճեց, ոչ ալ յուսահատեցուց հայութեան բեկորները, որոնք ուր որ կանմայ կայք հաստատեցին կամ մնալուն բնակութիւն, միշտ ալ կառչած մնացին իրենց գոյակեցութեան արմատներուն, ասոնց ըլլան՝ լեզու ու մշակոյթ, ինքնութիւն ու հաւատամք, ազգութիւն ու հայապատկանելիութիւն, հող ու հայրենիք, առանց որոնց՝ անկարելի պիտի ըլլար բացատրել անոնց ճակատագիրներուն ապագան։

Եւ, ինչպէս որ պատմութիւնը թելադրած, ուղղորդած ու շէշտադրած էր, այլընտրանք չկար, կա՛մ անեացում, կա՛մ առճակատում՝ յանուն կենդանութեան, ուստի հայութիւնը չէր կրնար շեղիլ իր ակունքներէն, ընդիակառակը, ամէն գնով պէտք էր մնար հաւատարմի անոնց՝ ընտրելով այն ուղիները, որոնք իրեն համար այլ փոփոխութեւ կամ երանգ չուէին՝ բացի կողմնակից մնալու այն ազգային սկզբունքներուն, որոնցմով ան կրնար պահել իր երթը դէպի անսահմանութիւն եւ յաւերժութիւն։

Այլապէս, ամէն ինչ կրնար շրջուիլ ու թաղուիլ, եթէ հայութիւնը իր «սրբազանագոյն ուխտ»-երէն հեռանար կամ ապակողմնորոշուեր, իսկ ասոնք կրնային դառնալ ի պաշտ աղէտութեան, կորնչութեան եւ անորոշութեան մահացու անդունդներ։

Այս արագ եւ անցողիկ հպումներու յոյսին տակ կ'արժէ կանխրկ մը նստել նաեւ մեր այսօրուան կըրթական գոյակիճականին վրայ, որովհետեւ ամէն ժամանակէ աւելի, երբ պայմանները փոխուած են, պարագաները բաղադրուած, կացութիւնները անճիտուած, իրավիճակները տարբերուած, ի՛նչ սկզբունքներու ու հարթակներու վրայ կը գտնուի կրթական կարգավիճակը, եւ ո՛րք պէտք է փնտռել անոր գնահատականի արժանի գեղերը։

Բնական է, երբ այս թղթածրարին կ'անդրադառնանք կամ զայն հրապարակ կը նետենք, մեր գլխաւոր «դաշտ»-ը կը նկատենք անոր շուրջ ծաւալող մտորումները՝ հիմք ընդունելով լիբանանահայ գաղութի կամ համայնքի կեանքը իր կրթական ցանցով

եւ յարակից բազմաթիւ երեսներով (աշակերտութիւն, կրթաթոշակային բեւեռներ, ծրագրային յայտագիր, ուսուցչական վիճակ եւ այլն), որոնք ներկայիս կը գրաւեն առաջնահերթ մտահոգութիւններ, առաջադրանքներ ու տնօրինումներ։

Անկասկած, ինչպէս այլոց պարագային, հայ վարժարանները ես կը գտնուիմ իրենց ամէնէն սուր ու տազնապալի հիմնախնդիրներուն առջեւ, ոչ անպայման՝ իրենց ներքին հարցերով լոկ, այլ նաեւ՝ իրենց վարկային պատասխանատուութիւններով, աշակերտական կարգուսարքերով, կրթաթոշակային վճարումներով եւ, առիասարակ, այն սեղմումներով, որոնք թէ՛ դպրոցին, թէ՛ ուսուցիչին, թէ՛ ծնողներուն համար են մղձաւանջային ՀՊԳեր։

Ասոնք տակաւին կը նկատուին այն երեւոյթները կամ իրողութիւնները, որոնք «կը վիստան» դպրոցական-ընտանեկան կեանքին շուրջ, ամէն վերամուտի նախօրէին եւ յետօրէին, որոնք կը տազնապեցնեն իւրաքանչիւր կողմ, իրաւացիօրէ՛ն, սակայն ատոնց առաջքը առնելու կամ բառնալու միջոցները միշտ ալ կա՛մ համեստ են, կա՛մ ալ սահմանափակ։

Վստահաբար այս փուլին բոլորը կը հետաքրքրէ (չըսելու համար՝ կը տանջէ) լիբանանահայ վարժարաններու կացութեաձեւը, կարգավիճակը, տազնապները, բացթողումները, պահանջները, կրթաթոշակները եւ յարակից բազմաթիւ հարցերը։

Անշուշտ այս հարցերը, իրենց զանազան ու բազմաթիւ «հարցական»-ներով կամ «բաժին»-ներով ինչ-որ տեղ ու ձեւ, հասարակաց են բոլոր անոնց համար, որոնք դպրոցական ունին, աւելի ճիշդ՝ դպրոցի հետ առնչութիւն ունին (սկսած ծնողներէն), նաեւ՝ ուսուցիչներուն հետ, որոնք, իրենց կարգին, նախկին թէ՛ նոր հարցադրումներ կամ խնդրագիրներ ունին պատկան պատասխանատուներուն հետ (որոնք կազմակերպչական, վարչական կամ ուսումնական պարտաւորութիւններ ունին), իսկ այս բոլորին հանրագումարը, առաւել՝ անմիջական կամ արտակարգ հարցերը, միթէ չե՛ն նշանակը, որ հայկական դժարոցները իրենց այլազան մակարդակներով եւ աստիճաններով ունին իրենց համար հրատապ կամ կարեւոր արժեչափեր, որոնց կողքով կարելի չէ անցնիլ անտարբերութեամբ կամ անգորութեամբ։

Այս մատնանշումները ի՛նչ կը յուշեն, եթէ ոչ՝ ա՛յն, որ ներկայ «թիրտ» պայմաններուն մէջ հայ դպրոցը կ'անցնի, մեզմ ըսած, թեժ արարներէ, որովհետեւ մէկ կողմէն երկրին ու տարածքին մէջ տիրող ու շարունակուող ապակայունութիւններէն, միւս կողմէ՛ն՝ այդ բոլորը իրենց ծանր ու գիշատիչ հետքերը ձգելէ ժողովուրդին վրայ, իսկ այդ զարգացումները առկա՛յ են, մանաւանդ՝ վերջին քանի մը տարիներուն, հուսկ, գոյ են եւ, անհանդուրժելիօրէն, անոնց ներկայութիւնը ցոյց կու տան ո՛չ միայն թուլութեան ու տկարութեան նշաններ, այլեւ՝ պարտուողականութիւններ ու դասալքութիւններ, որոնք երբեք կացութեան համար չեն կրնար ըլլալ հանրօգուտ կամ հանրանպաստ։

Գաղտնիք չէ, որ հայկական վարժարանները, հաւկառակ իրենց տարած գնահատելի ճիգերուն, դպրոցականպատ նախաձեռնութիւններուն, բազմաքննոթ գոհողութիւններուն ու տարատեսակ ներդրումներուն, կը տառապին նորանոր ու շարունակուող մակընթացութիւններէ, տատանումներէ ու ցաւերէ, որոնք հազիւ թէ կապ ունենան անոնց մակարդակներու անկումներուն կամ յետադիմութիւններուն, այլ որոշապէս, այն հանգամանքներուն, որոնք քիչ մը ամէն տեղ կան եւ ամէն հորիզոնականի վրայ են, ինչպէս՝

- Արտագաղթի հոսքը, որ տարուէ տարի նորանոր աճ կ'արձանագրէ հասկնալի, շօշափելի ու տեսանելի պատճառներով։

- Զաղաքական սուր ու կրճող պայմանները, որոնք շարունակական թափով, թէկուզ եւ՝ մերթ ընդ մերթ, կը կլանեն ու կը խանգարեն կայունութեան հաւանական անորոգութիւնը։

- Դէպքերու շարունակուող բեւեռացումը, անակընկալ ու միշտ

ՎԵՐԱՄՈՒՏ՝ ԼԱՒԱՏԵՍԱԿԱՆ...

Շարունակում 5-րդ էջեն

հովանաւորեն տրամաբանական, գործնական կամ գովաբանական ներդրումներով:

Ասոնք, ահաւասի՛կ, փոքր, բայց «վիթխարի» հարցեր են, որոնք կ'առնչուին (ու առնչուած են) դպրոցական կեանքի ու համալսարանականութեան հետ, որոնք նկատմամբ, եթէ կը պակսին «վերաբերմունքներ» կամ անմիջական «սրսկումներ», անխուսափելիօրէն կը յայտնուին «վերքեր ու սպիներ», որոնք կը վնասեն մեր նոր սերունդներուն համակեցութեան, կը խափանեն անոնց տեղայնական կեցութեան, կը խաթարեն անոնց ազգային արտայայտչականութեան երթին:

Պատճառները եթէ բազմաբնոյթ ու բազմակողմ են, անտարակուսօրէ՛ն, զանոնք ինչպե՛ս պետք է դիտել, ինչպե՛ս սրբագրել, ինչպե՛ս բնութագրել կամ ինչպե՛ս հիմնաւորել, այնքան ատեն որ պետք է արագօրէն, հմտօրէն, կազմակերպչականօրէն եւ ծրագրուած որոնել լուծում կամ ելք գտնելու ձեւեր, որոնք չկան չըսուի, բայց ԿԱՆ անոնք, միայն անհրաժեշտօրէն պետք է լծուիլ այդ բարեկարգումներուն:

Սակայն այս լայնածիր, պատասխանատու ու բարդ հարցապնդումներուն մէջ ներկայիս լիբանանահայութեան համար ամենէն էական ու հիմնական գործօնն է.

ԼԻԲԱՆԱՆԱԿԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԱՆՍԱՅԹԱՔ ԳՈՅՐԹԸ, ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ԵՄ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ասիկա հրամայական մըն է անվիճելիօրէն եւ անառարկելիօրէն, որոնցմէ կը բխի մեր վարժարաններու կենսունակութեան, առաքելութեան, հաւատարմագրութեան եւ անփոխարինելիութեան հզօրագոյն «փրկարար»-ութիւնը:

Լիբանանահայ վարժարանները, ճիշդ է, չեն այն, ինչ որ էին անցնող տարիներուն, բայց ատիկա ոչինչ կը խանգարէ, որ ան մնայ իր դաստիարակչական եւ ազգային տուչութեան գերա-

գոյն կայմին վրայ:

Չմոռնա՛լ բոլոր անոնք, որոնք երեկ այս գաղութին բոլոր ԲԱՐԻԶՆԵՐԷՆ օգտուեցան, վայելեցին զանոնք՝ կառուցելով, զարգացնելով եւ ծաղկեցնելով զայն՝ որպէս ոչ միայն դպրոց, այլ՝ ԿՐԹԱՐԱՆ, ՄԿՐՏԱՐԱՆ, ՀՈԳԵՏՈՒՆ եւ մանաւանդ՝ ՄԵՍՐՈՊԱՏՈՒՆ ու ՄԵՍՐՈՊԱՇՈՒՆԶ օճախ, զանոնք ոգեկոյնով որպէս ՀԱՅԱՅՈՒՆԶ ու ՀԱՅԱՂՐՈՇՄ ոսկետուն:

Այսօր, երբ լիբանանահայութիւնը իր դպրոցական դմները լայն կը բանայ իր զաւակներուն առջեւ՝ ամենայն հոգետարութեամբ, հովանաւորութեամբ ու ինամամտարութեամբ, նոյնիսկ՝ որոշ համեստութեամբ, սակայն՝ այն վճռականութեամբ, որ ՀԱՅ ԴՊՐՈՅԸ կանգուն է, կը մնայ այդ յառաջադէմ սլացքին առջեւ, որովհետեւ, անիկա է իր գոյութեան ու կենդանութեան խորհրդանիշը, քանի՜

ՀԱՅ ԴՊՐՈՅԸ ՏՈՒՆ ՈՒ ԸՆՏԱՆԻԹՆ Է ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ:

ՍՓԻՒՌ. ՔՆՆԱՐԿՈՒՄԷՆ ...

Շարունակում 5-րդ էջեն

Սփիւռքը այսօր դէմ յանդիման կը գտնուի ճակատագրական փուլի մը, որ կրնայ վերածուիլ երկարատեւ նահանջի, բայց կրնայ նաեւ դառնալ նոր սկիզբի մեկնակետ: Ընտրութիւնը մեծ մասամբ մեր ձեռքերուն մէջ է:

Ուստի պետք է ողջունել քննարկումի հարթակներ ստեղծելու առաջարկը: Սակայն անոնցմէ պէտք է նաեւ աւելին ակնկալել՝ սփիւռքի մասին խօսելէ անդին, մտածել անոր վաղուան ուղիներուն մասին:

«Կիլիկիա» վերլուծական հարթակը եւ «Ազդակ»-ի լսարանային նախաձեռնութիւնները այս ճանապարհի կարեւոր փորձառութիւններէն են: Անոնց կողքին անհրաժեշտ են նոր հարթակներ, նոր ձայներ եւ նոր ձեւաչափեր:

Պէտք է ստեղծել այնպիսի միջավայր մը, ուր տարակարծութիւնը խորացնէ մտածողութիւնը, իսկ քըն-նադատութիւնը ամրապնդէ վստահութիւնն ու գոր-

ծակցութիւնը: Տարբեր գաղութներ իրարու փորձառութենէն սորվին, զիրար հարստացնեն եւ իրարու ուժ հաղորդեն:

Սփիւռքը տակաւին ունի ուժ, ներուժ եւ վերականգնելու կարողութիւն:

Ուշ է:

Եթէ այսօր սկսիկնք՝ աւելի անկեղծ խօսիլ, աւելի ուշադիր լսել, աւելի հեռաւոր մտածել եւ աւելի համադրուած գործել, քննարկումի հարթակները կըրնան դառնալ այն տարածքը, ուր կը ձեւաւորուին սփիւռքի նոր ինքնագիտակցութիւնն ու նոր մեկնարկը:

Սփիւռքի ապագան կը պահանջէ նոր մտածողութիւն եւ վերաիմաստաւորում:

Եւ այդ վերաիմաստաւորումը կրնայ սկսիլ պարզ, բայց էական քայլէ մը՝ իրարու հետ լրջօրէն խօսելէ:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ «Գ. ԻՓԷԿԵԱՆ»...

Շարունակում 4-րդ էջեն

Աւարտին Տէր Ղուկասեան յոյս յատնեց, որ ինդուքով կ'ընկալուի «Դող՝ սիրող գող» ներկայացումը, որուն նիւթը կը ներկայացնէ ամուսնացած երկու զոյգեր, որոնք սիրականներ ունին, յանկարծ մշտնոդ կ'ելլէ, որ մէկը միւսին ամուսինն ու կինն է, եւ այստեղ գողի մը ներկայութիւնը կ'օգտագործուի կացութիւնը փրկելու, մինչ գողին կնոջ ներկայութիւնը հարցը աւելի կը բարդացնէ...

Յայտնեք, որ այս ներկայացումին դերասաններն են՝ Ժան Պէքրեճեան, Սարին Պազգալեան, Վարդան Ազնաւուրեան, Անի Պարիկեան, Դալար Արսլանեան, Խաչիկ-Հրակ Տեմիրճեան եւ Մելիք Պետրոսեան:

ՕՐԱՏԵՏՐ

6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

- Ն. Բ. 69.- Տիգրանակերտի ճակատամարտը հայկական եւ հռոմէական բանակներուն միջեւ: Լուկուլլոսի հրամանատարութեամբ հռոմէական բանակը յաղթական դուրս եկաւ: Տիգրան Մեծի աշխարհակալ պետութիւնը սկսաւ մասնատուիլ:
- 1838.- Հիմնադրութիւն Վիեննայի Միիթաբեան վանքին:
- 1935.- Մահ մանկագիր Խնկօ Ապերի, Երեանի մէջ: Բուն անունով՝ Աթաբէկ Խնկոյեան, ծնած է 1870-ին, Լոռիի Ղարաբոյա (այժմ՝ Խնկոյեան) գիւղը:
- 1959.- Ծնունդ Արցախեան ազատամարտի մասնակից Բեկոր Աշոտի (Աշոտ Ղուկեան), Պաքուի մէջ: Նահատակուեցաւ 1992-ին:
- 1993.- Պաքուի բանտին մէջ երկար տանջանքներէ ետք կը գոհուի Բերդձորցի ազատամարտիկ Աննօ Մկրտչեան:
- 2020.- Արցախի դէմ սանձագերծուած 2020-ի քառասունչորսօրեայ պատերազմին, Վարանգաթաղի բարձունքի ինքնապաշտպանութեան ընթացքին նահատակուեցան Գեորգ Հաճեան, Զրիստափոր Արթին եւ Միւր Յարութիւնեան:

ԱՅՍՕՐ՝ «ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ»-ԷՆ

Radio Voice of Van - Վանայ Զայն FM: 94.7 ԵՎ 95 MHz

7.00- Զայեղգներ	5.05- «Ունկնդրութեան վայելքը»
7.03- Առաւօտ լուսոյ / Բարի լոյս	(Գարմէն Աճեմեանի հետ)
7.15- Հանդարտ երգեր	5.30- Հայրենի խումբերու կատարումներ
7.30- «Քարեն»	6.00- Սփիւռքահայ երգիչներու կատարումներ
8.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ	6.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ
9.00- «Քարեն»	6.50- Սիրուած երգեր
10.00- Չուգերգներ	7.30- Լիբանանահայ երգիչներու երգեր
10.30- Հայկական աշխարհի լուրեր	8.00- Օրուան երգիչ (Շաքէ Պաղտասարեան)
10.45- Լիբանանահայ երգիչներու կատարումներ	8.30- Radio Jazz
11.00- «Օրուան հետ»	9.30- Հայկական աշխարհի լուրեր (կրկ.)
11.10- Հայրենի սիրուած երգեր	9.45- «Երգ-երգոց»-ի կատարումներ
12.00- «Երկրի հարցը». իկար՝ Յակոբ Տէր Խաչատուրեան	10.00- «Նոնենիներ» (Ուիլիըմ Սարոյեան)
12.30- Չուգերգներ	10.30- Չուգերգներ
1.00- Ազգային-հայրենասիրական երգեր	11.00- Եսորատային երգեր
1.30- Լուրեր - Առողջապահական խորհուրդ	12.00- «Յիշատակելիները» / Յեղափոխական երգեր
2.00- «Յիշատակելիները» (Գեորգ Հաճեան)	2.00- Նոր երգեր
2.05- Յեղափոխական երգեր	3.00- Կրկնութիւններ
3.00- «Ըըլ եմ պիոյմու» (ուղիղ՝ դիմատետրով)	4.30- Հայերէն այլազան երգեր
4.00- «Գրական անդաստան»	6.00- Հանդարտ երաժշտութիւն
4.20- Ժողովրդային երգեր	
5.00- «Վանայ Զայն»-ը երեկոյեան	

Ձեր մնայուն ընկերակիցը **Radio Voice of Van:Live**

DOWNLOAD

ԺԱՄԱՆՅ

ԽԱՉԲԱՆ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

- Հանրային շահերու պաշտպան - Տարբեր:
- Միւս - Բախում:
- Վեհի:
- Պատշաճ - Իրերայաջորդ տաւեր - Կարմիր:
- Դրկից գիրեր - Պաշտօնական երգ:
- Խաղաթուղթի մեկնոց - Արական օտար անուն - Լիբանանահայ նախկին պարսխումբ:
- Հուր - Ծերմակ:
- Աջի պարուտակ - Հիւղակին մէջ կը գտնուի:
- Հոլովակերտ մասնիկ - Լար:
- Պարզ - Այբութենէն:
- Փոքր թմբուկ - Այրող:

ՈՐԴԱՅԱՅԵԱԳ

- Գունաւ - Էնոր:
- Այբութենէն - Տորենաթոյսի տեսակ:
- Արական օտար անուն - Հոգեպատկ - Զայնակից տաւեր:
- Լաւութիւն - Հարեանքի կար:
- Զայնի խաղ - Պոպշա:
- Պահիցի միջոց:
- Ծառապայթ - Խայտուց:
- Կատու - Հազար ու մէկ եկելոյններու քաղաքը:
- Ծառի կոճղ - Վառատուիկ:
- Այբութենէն - Կուռք - Որովհետեւ:
- Յրօտելու սկսիկ - Փոքրացնող մասնիկ - Զառաթեւ:

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՐԱՋԱՐԵԱՆ

ՍՈՒՏՈՔՈՒ

	3				5	2					
						4		6			
5	1							9			
6					7					1	
					2			3			
			9			6				4	
				9			8		5		
	5	3	4						7		
2					6				1		

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնավներով (9x9) կազմուած գնացածը բաղկացած է իւրաքանչիւրը 9 քառակուսի հաշտող 9 բաժիններ (3x3): Բացառումի սկզբունքին կիրառումով իւրաքանչիւր քառակուսի մէջ թուանշան մը գետնելէ՝ այնպէս մը, որ հորիզոնական իւրաքանչիւր շարք, ուղղահայեաց իւրաքանչիւր սիւնակ եւ 9 քառակուսիներ իւրաքանչիւր բաժին ունենայ ձեւ 9 թուանշանները՝ իւրաքանչիւր թուանշան միայն մէկ անգամ գործածուելու պայմանով: Այլ խօսքով՝ ոչ մէկ պարագայի արտօնուած է թուանշան մը կրկնել միեւնոյն շարքին, սիւնակին եւ բաժնին մէջ: Սկսելու համար՝ կարգ մը թուանշաններ իրենց ճշգրիտ քառակուսիներում մէջ գետնորում են:

ՆԱԽՈՐԴ ԺԱՄԱՆՅԻ ԽԱԳԵՐՈՒՆ ԼՈՒԵՐՈՒՆԵՐԸ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Բ	Ա	Յ	Վ	Մ	Ե	Ա	Խ	Է		
2	Բ	Ա	Յ	Վ	Մ	Ե	Ա	Խ	Է		
3	Վ	Խ	Պ	Ա	Վ	Մ	Ե	Ա	Խ	Է	
4	Վ	Մ	Ե	Ա	Խ	Է	Ա	Խ	Է		
5	Ե	Ա	Խ	Է	Ա	Խ	Է	Ա	Խ	Է	
6	Ե	Ա	Խ	Է	Ա	Խ	Է	Ա	Խ	Է	
7	Ա	Խ	Է	Ա	Խ	Է	Ա	Խ	Է		
8	Վ	Խ	Պ	Ա	Վ	Մ	Ե	Ա	Խ	Է	
9	Վ	Խ	Պ	Ա	Վ	Մ	Ե	Ա	Խ	Է	
10	Վ	Խ	Պ	Ա	Վ	Մ	Ե	Ա	Խ	Է	
11	Ե	Ա	Խ	Է	Ա	Խ	Է	Ա	Խ	Է	

ՊԱՍԵՆԹՈՂ

ՌԻԱՏԻ 3-ՐԴ ՏԱՐԻՆ ԸԼԼԱԼՈՎ
ՇԱՅԵՑԱՒ ՈՒԱՍԼԻ ԲԱԺԱԿԸ

Ռիատի շահեցավու Ուսուխ տիտղոսը՝ աւարտականին 75-67 արդիւնքով յաղթելէ ետք Սաժեսին:

3-րդ յաջորդական տարին ըլլալով Ռիատի յաջողեցաւ տիրապետել այս մրցաշարին, որ սկսած էր 2022-2023 տարեշրջաւին:

Տուպայի մէջ սկսած առաջին մրցաշարքը շահած էր Պահրէյի Մանամա խումբը, մինչ Ռիատի գրաւած էր 4-րդ դիրքը:

2023-2024 տարեշրջանին Տոհայի մէջ (Քաթար) Ռիատի պէտք ունեցած էր յաւելնալ 5 վայրկեաններու՝ յաղթելու Սաժեսին 100-90 արդիւնքով:

Անցեալ տարեշրջանին Ռիատի 104-77 արդիւնքով յաղթած էր Իրանի Թապիս-թին, այս տարի ալ յաղթանակը կրկնուեցաւ Չուք Միջայէլի մէջ՝ Սաժեսի դէմ:

Ռիատիի տր սենթըր Նիքոլաս Ուեսթ 13 կետ, 12 ռիպաուստ, 3 եփսթ եւ 1 պլոք կատարեց 40 վայր- կեան անդադար խաղալով: Չաք Լոֆթըն 25 կետ եւ 10 ռիպաուստ ձեռք ձգեց եւ կատարեց 2 սթիլ: Յայկ Կեօքճեան 13 կետ եւ 10 ռիպաուստ ձեռք ձգեց, մինչ Տոնալվըն Ուիլիամս 11 կետ եւ 7 ռիպաուստ ձեռք ձգեց իր կարգին 2 սթիլ կատարելով:

Սաժեսին իր լաւագոյն ելոյթը ունեցաւ Քարիմ Իգ-գետտին 17 կետ եւ 7 ռիպաուստ նշանակելով, Պե-շանտրէ Ուաշինկլըն միայն 9 կետ եւ 11 ռիպաուստ

ձեռք ձգեց, մինչ խումբին մնացեալ օտար մարզիկները՝ ճամալ ճոնզ (9 կետ) եւ Էյ. Ճէյ. Ինկլիշ (7 կետ) միջակ ելոյթներ ունեցան: Ռիատի ունէր վիրաւոր մարզիկներ, որոնցմէ Ալի Մանսուր միայն 13 վայրկեան խաղցաւ եւ այսօր վիրաբուժութեան պիտի ենթարկուի, մինչ Նայիմ Ռապայ, Ալի Մահմուտ եւ Ամիր Մեւու թէթեւօրէն վիրաւոր են:

Սաժեսին կը բացակայէր Եուսէֆ խայեթթ, որ կիսաւարտականին Քուէթի դէմ վիրաւորուած էր:

ՃԱՏՐԱԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՀԻՄՆԵՆԿԱԼԵՑ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ
ԱՇՆԱՐՅԻ ԱՆՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ճաղկածորի մէջ տեղի ունեցաւ ՖԻՏԵ-ի կազմակերպած ճատրակի դպրոցականներու խմբային աշխարհի պիտոյեանութեան եւրոպական փուլը:

Մրցաշարքին մասնակցեցան 25 երկիրներէ 27 խումբեր: Մասնակիցները կատարեցին 8 հանգըր-լաններ, որոնց արդիւնքներով Պիլիոնուսիոյ Միս-քի թիւ 50 գիմնազիայի խումբը դարձաւ պիտոյեան:

Երկրորդ դիրքը գրաւեց Լաթվիոյ Ռիկայի թիւ 1

պետական Գիմնազեան, իսկ արոնգէ մետալակիր դարձաւ Կրաստանի Զուբայիսի Անդրիա Ռազմածէի անուան թիւ 41 հանրային դպրոցը:

Հիւրընկալ երկիր Հայաստան իրաւասութիւն ունէր մասնակցելու երեք ուսումնական հաստատութիւններով: Լաւագոյն արդիւնքները արձանագրած է «Միխրթար Սեբաստացի» կրթահամալիրը, որ զբաղեցուցած է հինգերորդ դիրքը: Երեւանի թիւ 77 հիմնական դպրոցը մրցաշարքը աւարտած է 6-րդ դիրքին վրայ, մինչ Այնթապի թիւ 1 միջնակարգ դպրոցը 13-րդ դիրքը գրաւած է:

Ամէն ցամաքամասի պիտոյեան դպրոց կարելիու-

թիւն կ'ունենայ պայքարը շարունակելու համաշխարհային մակարդակով: Դպրոցականներու աշխարհի խմբային պիտոյեանութիւնը տեղի պիտի ունենայ դեկտեմբերին, Դազախստանի մէջ, ուր տարբեր ցամաքամասերու ուժեղագոյն դպրոցական խումբերը կը պայքարին աշխարհի պիտոյեանի տիտղոսին համար:

Ճաղկածորի մէջ միջազգային այսպիսի մեծ մրցաշարքի տեղի ունենալը անգամ մը եւս Հայաստանը դարձուց դպրոցական ճատրակի կարեւոր կեդրոններէն մէկը, իսկ հայկական երկու խումբեր կըրցան եւրոպական փուլը աւարտել լաւագոյն 6 դպրոցներուն մէջ:

ՄԱՍՊՈ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ 4 ՄԵՏԱԼ ԵՄ ՇԱՅԵՑԱՒ

Հայաստանի Սամպոյի հաւաքականը իր 3-րդ եւ վերջին օրուան մրցումներուն մասնակցեցաւ կըրտսերներու աշխարհի պիտոյեանութեան մրցումներուն, որոնք տեղի ունեցան Թեսաղոնիկէի մէջ (Յունաստան):

Մինչեւ 53 ըկ կշիռի մրցումներու արծաթէ մետալակիր դարձաւ Արման Փարսիեանց: Այս կշիռի ոսկի մետալը շահեցաւ Արկայի Զիլոյե:

Մինչեւ 58 ըկ կշիռի արոնգէ մետալակիր դարձաւ Արման Եկանեան: Մինչեւ 88 ըկ կշիռի արոնգէ մետալակիր դարձաւ Գոռ Անտոնեան, մինչ ոսկի մետալակիր դարձաւ յունահայ Լիովա Կիւմուրեան:

88 ըկ կշիռէ վեր կարգի արոնգէ մետալը շահեցաւ Յովհաննէս Աւագեան:

Պէտք է ըսել, որ Հայաստան այս պիտոյեան 13 մետալ կրցաւ շահիլ՝ ձեռք ձգելով 3 արծաթ եւ 10 արոնգէ մետալներ, գրաւելով ընդհանուր դասաւոր-

ման 13-րդ՝ դիրքը: Ռուսիա գրաւեց առաջին դիրքը՝ 33 ոսկի, 11 արծաթ եւ 7 արոնգէ մետալներով ամբողջովին տիրապետելով մետալներուն վրայ: Մոնկոլիա գրաւեց Բ. դիրքը՝ 4 ոսկի, 3 արծաթ եւ 6 արոնգէ մետալներով:

«ՖՈՐՄԱԼԱ 1»

ՎԵՐՇՈՒՓԵՆ ՇԱՅԵՑԱՒ ՊԱՅՐԵՅՆԻ ԿՐԱՆ ՓՐԻՆ,
ՈՐ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՒ ՄԱԼԵԶԻՈՅ ՄԵՋ

Անցեալ ապրիլին Պահեյնի մէջ տեղի պիտի ունենար «Ֆորմուլա 1»-ի գծով Պահրէյի կրան փրին, բայց Միջին Արեւելքի պատերազմական գործողութիւններուն պատճառով անիկա ջնջուեցաւ:

«Էֆ. Այ. Էյ.» ամրան սկիզբը որոշած էր կրան փրին անուըն պահել Պահրէյի կրան փրի, բայց զայն կատարել Մալեգիոյ Սեփանկ շրջանին մէջ: Մալեգիոյ վերջին կրան փրին տեղի ունեցած էր 2017-ին, ուր Նետերլանտի Մաքս Վերշափեն շահած էր օրին: Բ. դիրքը գրաւած էր Լուիս Զամիլըն իր «Մերսետես»-ով:

Այս անգամ ինքնաշարժները տարբեր էին, բայց Վերշափեն շահեցաւ առաջին անգամ ըլլալով վերջին 15 կրան փրիններուն:

Վերշափեն այս յաղթանակով հաւասարեցաւ Միջայէլ Շումախըրի 72 յաղթանակներուն, յոյն ինքնաշարժով: Շումախըր «Ֆեռարի»-ի հետ կրցած էր

72 յաղթանակ արձանագրել, մինչ Վերշափեն «Ռետ Պուլ»-ի հետ յոյնքան յաղթանակ արձանագրեց:

Շար.ը՝ էջ 8

«ՍՓԱՐԸ ԼԻԿ»

ՀՄԸՄ-Ի ԱՂԶԻԿՆԵՐԸ՝ ԱՆՈՅԵԱՆ

Կիրակի գիշեր, «Սփարը լիկ»-ի աղջկանց ֆութպոլի մրցաշարքը վերջ գտաւ ՀՄԸՄ-ի յաղթանակով:

ՀՄԸՄ-ի պատանիներու խումբը (20 տարեկանէն վար) աւարտական մըրցումին 2-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ֆինիքսը:

Սօսէ Սեփեթեան 12 տարեկանին ընտրուեցաւ մրցաշարքի լաւագոյն մարզիկ: Սեփեթեան շատ գեղեցիկ ձեւով նշանակեց համաշխարհային կոլ մը՝ ձախ կողմէն խաղի բերելէ ետք մրցակից մը եւ աջ ոտքով գնդակը օդային անզսպելի հարուածով մը նշանակելով Ֆինիքսի բերդին վերի ձախ անկիւնէն:

Դաշտը գտնուողները՝ այնքան զմայլած այս կոլէն, նկարիչին մօտ ուղղուեցան՝ վերստին դիտելու այս անմոռանալի պահը:

Պէտք է ըսել, որ Սօսէ Սեփեթեան այսքանով չբաւարարուեցաւ, այլ 2 փենալթիներ ալ շահեցաւ: Առաջինին, երբ ան ֆաուլի ենթարկուեցաւ, Արագ Գըլընեան նշանակեց անվիճելի փենալթին: Աւելի ուշ Արագ ձախողեցաւ 2-րդ փենալթին աւելցնել, բայց արդէն ՀՄԸՄ-ի համար կը բաւէին այս 2 կոլէ-

րը, որոնց շնորհիւ խումբը պիտոյեանի մետալները ստացաւ:

Քաջալերելի էր այս տիտղոսը, եւ ընտանիքներն ու դաշտին մէջ գտնուող համակիրները գեղեցիկ մթնոլորտով յոյս ներշնչեցին ՀՄԸՄ-ի ապագայի ֆութպոլի յաջողութիւններուն:

Պէտք է ակադեմիաներուն լաւագոյն մարզիկները հաւաքել՝ լաւ ձեւով խումբեր կազմելու յարմար տարիքներով, տարիքային կամ մեծերու լաւագոյն խումբերը ունենալու համար:

ՖՈՒԹՍԱԼ

ԵՈՒՆԻՍՓՈՐԹ ՁԵՌԸ ՁԳԵՑ
2 ՊՐԱԶԻԼՑԻՆԵՐ

Երեւանի Եունիսփորթ ֆութբալի խումբը կը շարունակէ զօրացնել իր կազմը՝ ֆութբալի «Չեմփիընզ լիկ»-ի հիմնական փուլը սկսելէն առաջ: Հայկական ակումբը ձեռք ձգեց պրագիլցի երկու մարզիկներ՝ Էլիսանտրո եւ Մարքինիոս:

Խումբին ամէնէն շատ տիտղոսակիր Նորթլէն է 37 տարեկան յառաջապահ Էլիսանտրո: Անոր տիտղոսներուն մաս կը կազմէ «Չեմփիընզ լիկ»-ի տիտղոսը՝ սպանական Ինթեր Մովիսթարի հետ: Իր ասպարեզի ընթացքին պրագիլցի խաղցած է Լաւէ փորթուգալական Պենֆիլդայի եւ Պրակայի, ինչպէս Լաւէ պրագիլական կարգ մը յառաջատար ակումբներու հետ: Ան վերջին անգամ կը խաղար Վասկո Տա Կամայի հետ: Եունիսփորթի երկրորդ Նորթլէն է 24

տարեկան Մարքինիոսը, որ Լախապէս կը խաղար Քուէթի Քատիսիայի հետ: Մարքինիոս Լախապէս խաղցած է Ռիպէյրփոլիսի եւ Թրայպոլի հետ, ինչպէս Լաւէ ան խաղցած է Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններու Քալապ Շարժայի հետ:

Նշենք, որ «Չեմփիընզ լիկ»-ի հիմնական փուլը տեղի պիտի ունենայ Լիւքսամպուրկի մէջ, 27-էն 30 հոկտեմբեր:

ԱԶԳԵՐՈՒ ԼԻԿԱ

- ՓՈՐԹՈՒԳԱԼ ԱՌԱՆՑ ՌՈՆԱԼՏՈՅԻ ՅԱՐԹԵՑ
- ՆԵՏԵՐԼԱՆՏՆԵՐ ՅԱՐԹԵՑ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ
ՀԱՄԱՍԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՑ

Ազգերու լիկայի Եւրոպայի գօտիի 4-րդ հանգըր-լանի մրցումները սկսան կիրակի գիշեր:

Փորթուգալ առանց Քրիսթիանօ Ռոնալտոյի կրցաւ 2-1 արդիւնքով յաղթեց Նորվեկիոյ: Նորվեկիա բացաւ մրցումին հաշիւը՝ կեդրոնի յետապահ +Քրիսթֆեր Այերի շնորհիւ, բայց հազիւ 2 վայրկեան ետք ժոռօ Քանսելօ կրցաւ նշանակել հաւասարութեան կոլը: 79-րդ վայրկեանին Կոնսալօ Ռամօ նշանակեց Փորթուգալի յաղթանակի կոլը, եւ Փորթուգալ եղաւ առաջին խումբը, որ ապահովեց քառորդ աւարտականի առաջին տոմը, Դ. խըմբակին մէջ:

Դանիա 1-0 արդիւնքով յաղթեց Քարտիֆի մէջ՝ Կալենին, շնորհիւ Ռասմուս Յոյլունտի կոլին:

Բ. խմբակին մէջ, Նետերլանտներ 2-1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց

Սերպիան: Թեոն Զոփմէյնըրը եւ Եռշուա Չերքի նշանակեցին Նետերլանտներու կոլերը, մինչ Միքայլօ Յվեթըրվիչ նշանակած էր Սերպիոյ կոլը:

Գերմանիա Յունաստանի մէջ կոլ չկրցաւ նշանակել, եւ խումբերը հաւասարութեամբ աւարտեցին ելոյթը: Յունաստան Նետերլանտներու նման 8 կետ ունի, մինչ Գերմանիա իր վերջին 2 մրցումները պէտք է յաղթէ՝ հասնելու համար քառորդ աւարտական:

ԲՆԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՈՒ
ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ՈԼՈՐՏԻ
ՄԷՋ ՆՈՊԵԼԵԱՆ
ՄՐՅԱՆԱԿԱԿԻՐՆԵՐԸ

Բնախօսության ու բժշկության ոլորտին մեջ 2026 թուականի Նոպելեան մրցանակին արժանացած են գիտնականներ Զարլ Տեյսերոթը, Փեթեր Յեկեմանը եւ Կեորկ Նակելը։ Դափնեկիրներուն անունները յայտարարուած է Շուէտի մայրաքաղաք Սթոքհոլմի մէջ։

Յեկեման կ'աշխատի Պերլինի Զումպոլտթի անւան համալսարանին մէջ, Կեորկ Նակելը՝ Վիուրցպուրկի համալսարանին մէջ։ Տեյսերոթ գիտական գործունեութիւն կը ծաւալէ Զաուլըտ Զիուզի բժշկական հիմնարկին եւ Սթենֆորտ համալսարանին մէջ։

Բնագիտութեան ու բժշկութեան ոլորտին մէջ մըրցանակի դափնեկիրներու անուններու յայտարարութեամբ բացումը կատարուեցաւ Նոպելեան շաքաթին։ Այսօր պիտի յայտարարուին բնագիտութեան բնագաւառին մէջ Նոպելեան դափնեկիրներու անունները, 7 հոկտեմբերին՝ քիմիագիտութեան, 8 հոկտեմբերին՝ գրականութեան։

9 հոկտեմբերին Օսլոյի մէջ պիտի յայտարարուին Նոպելեան խաղաղութեան մրցանակի դափնեկիրի, իսկ 12 հոկտեմբերին՝ Շուէտի բանակին կողմէ 1968 թուականին հիմնադրուած Ալֆրետ Նոպելի յիշատակի տնտեսագիտութեան մրցանակի դափնեկիրի անունները։

ՄԻՐԶՈՅԵԱՆ ԹԵՀՐԱՆԻ ՄԷՋ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑ ԹՐԻՓՓ-Ի...

Շարունակուած Ա. Էշէն

«Շրջանին մէջ կայուն խաղաղութիւնը կախուած է անկէ, որ շրջանի երկիրները իրենց լուծեն իրենց խնդիրները եւ կանխեն շրջանէն դուրս գտնուող ուժերու միջամտութիւնը», ըսած է Արաղչի։

Ան նշած է, որ Իրան յատուկ նշանակութիւն կու տայ Զայաստանի հետ բարեկամական եւ կայուն զարգացող յարաբերութիւններուն՝ ընդգծելով, որ Կովկասի եւ Կեդրոնական Ասիոյ երկիրներուն միջեւ փոխադարձ գործակցութեան եւ կապերու ամրապնդումը պիտի նպաստէ շրջանի բոլոր պետութիւններու անվտանգութեան եւ խաղաղութեան երաշխաւորման՝ միաժամանակ խթանելով տնտեսական աճն ու բարգաւաճումը անոնց ժողովուրդներուն համար։

Իրանի արտաքին գործոց նախարարը նաեւ ողջունած է Զայաստանի եւ Ազրայժանի միջեւ շարունակուող շփումները։ Արաղչի ընդգծած է Իրանի պատրաստակամութիւնը՝ շարունակելու բազմակողմ երկխօսութիւնն ու համագործակցութիւնը, ներառեալ «3+3» շրջանային ձեւաչափի շրջանակներուն մէջ։

ՄԱՐԱՇԻ
ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹԻՆ

ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
ԱՆՎՃԱՐ ԴԱՍԵՆԹԱՅՔ

Սիրելի՛ հայրենակիցներ, մեր նախնիներուն սուրբ եւ տոհմիկ աստուծոյնցնէր պահելու համար եւ զանոնց նորահաս սերունդին փոխանցելու մտադրութեամբ, հայկական ասեղնագործութեան իւրայատուկ դրսեւորումներէն՝ Մարաշի ասեղնագործութեան անվճար դասընթացք մը պիտի կայանայ միութեան տիկնանց յանձնախումբի կազմակերպութեամբ։ Ձեռագործը ուսուցանողն է տիկին Տիգրանուհի Ճիւլաշեանը։

Դասընթացքը պիտի սկսի 6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻՆ, միութեանս «Գերմանիկ» սրահին մէջ, Պուրճ Զամուտ, երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը, երեկոյեան ժամը 6:00-էն 7:00՝ մէկ ամսուան տեւողութեամբ։

Փափաքող կիները կրնան կապ հաստատել միութեան գրասենեակին հետ, ամէն օր բացի շաբաթ օրերէն, հեռաձայնելով կէսօրէ ետք ժամը 2:00-էն 5:00, հետեւեալ թիւին՝ 01-269937, կամ տիկնանց միութեան անդամուհիներուն՝ 70-165973, 70-493270։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԱՐԱՇԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ
ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԶՈՒԹԻՆ

www.homenetmenlebanon.com

ՊՐԱԶԻԼԻ ՆԱԽԱԳԱՀՐ
ՊԻՏԻ ՈՐՈՇՈՒԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՐԿՐՈՐԳ ՓՈԽԼԻՆ. ՊՈԼՍՈՆԱՐՈՒԻ
ՈՐԳԻՆ՝ ՅԱՍԱԶԱՏԱՐ ԴԻՐՔԻ ՎՐԱՅ

Պրագիլի նախագահը պիտի որոշուի ընտրութեան երկրորդ փուլին՝ 25 սեպտեմբերին։ Այս մասին հաղորդեց «ՌԻԱ Նովոսթի»-ն։

Պրագիլի նախագահի թեկնածու Ֆլաւիո Պոլսոնարու ստացած է առաջին փուլին յաղթելու համար անհրաժեշտ ջուէներէն՝ 50 առ հարիւրէն նուազ։ Նախկին նախագահ ժայիր Պոլսոնարուի աւագ որդի Ֆլաւիոն ստացած է ջուէներուն 47,23 առ հարիւրը, անոր հիմնական մրցակից՝ գործող նախագահ Լուիս Ինասիու Լուլա Տա Սիլվան՝ ջուէներուն 44,93 առ հարիւրը։ Անոնք կ'անցնին երկրորդ փուլ։

Երրորդ դիրքը գրաւած է պրագիլցի հոգեբուժ Աուլուսթու Քուրի՝ ջուէներուն 2,90 առ հարիւրով, չորրորդ դիրքը գրաւած է ձեռնարկատէր Ռենանան Սանթոս՝ 2,25 առ հարիւր ջուէներով, հինգերորդ տեղը գրաւած է քաղաքական գործիչ Ռոնալտու Զայատու՝ 2,19 առ հարիւրով։ Միւս թեկնածուները ունին ջուէներուն 0,1-0,3 առ հարիւրը։

Բացի նախագահէն, պրագիլցիները կ'ընտրեն նաեւ խորհրդարանին մէջ իրենց ներկայացուցիչները եւ 27 Նահանգներու Նահանգապետները։

Գործող նախագահ Տա Սիլվա ըսաւ, թէ նախագահական ընտրութեան առաջին փուլի արդիւնքը «անսպասելի էր», սակայն վստահութիւն յայտնեց, որ երեք շաբաթ ետք տեղի ունենալից երկրորդ փուլին յաղթանակ պիտի արձանագրէ։

«Կը խոստովանիմ, թէ համոզուած էի, որ առաջին փուլին պիտի յաղթեմ։ Մրցումը սկսելու վրայ է, եւ մենք հիմա յաւելեալ ժամու մէջ ենք, եւ յաւելեալ ժամու ն պրագիլցի ժողովուրդի զօրակցութիւնը պիտի ապահովեցը», անեցուց ան։

ՆԵԹԱՆԻԱՅՈՒ. «ԻՐԱՆԻ ԾՐԱԳԻՐԸ
ՄԵՋ ԿՐԱԿՈՎ ՊԱՇԱՐԵԼՆ ԷՐ,
ՍԱԿԱՅՆ ԹՇՆԱՍԻՆ ԲՈԼՈՐ
ՃԱԿԱՏՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ ՄԵՐ
ՍԱՅՄԱՆՆԵՐԵՆ ԶԵՈԱՑՈՒՑԻՆԸ»

Իսրայէլի վարչապետ Պենիամին Նեթանիահու նշեց. «Իրանի ծրագիրը մեզ կրակով պաշարելն էր, սակայն թշնամին բոլոր ճակատներուն՝ Կազախի, Լիբանանի եւ Սուրիոյ մէջ մեր սահմաններէն հեռացուցին»։

«Ձանք կը թափենք մեր շրջանին մէջ խաղաղութեան շրջափոք ընդլայնելու։ Աշխատանք պիտի տանինք զայն իրագործելու, եւ այդ մէկը կը կատարենք ուժով ու վճռակամութեամբ», յայտնեց Նեթանիահու։

Իսրայէլի վարչապետը նաեւ յայտարարեց. «Մեր դէմ յարձակումի մասնակցած որեւէ անձ, մեր պատնոյները պահած որեւէ անձ, իր վերջին օրերը կ'ապրի։ Մենք անոնց պիտի հասնինք, ճիշդ այնպէս, ինչպէս միւսներուն հասանք»։

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ...

Շարունակուած 2-րդ էջէն

●«ՆԻՏԱ ՌԻԱՅԱ» օրաթերթի տեղեկութեան համաձայն, «Յրգայալ կը փորձէ տղանքի երեւոյթն ու ընկերային արդար պահանջները օգտագործել եւ զանոնք ապրուստի ճկանածամի իրենց բնական ծիրէն տեղափոխել կառավարութեան ու հանրապետութեան նախագահին հետ քաղաքական ճակատումի ծիր»։

●ԴԻԲԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ աղբիւր մը «Նիտա Ուաթան» օրաթերթին. «Շրջանային մթնոլորտը կը մնայ սառած, եւ ոչ մէկ նոր բան կայ, որուն վրայ կարելի է հիմնուիլ, սակայն Մանչեսթըրի եւ «Ֆլայտուպայ»-ի միջադէպերը չեն կրնար պարզապէս դիտարկուիլ իբրեւ ընդհանուր մթնոլորտէն անջատ իրադարձութիւններ»։

●«ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԶ»-ի տեղեկութեան համաձայն, Սուրիոյ մէջ Լիբանանի դեսպան Զանրի Զաթունը խօսած է այն երեւոյթին մասին, որ Դասակոսի եւ Սուրիոյ Նահանգներուն մէջ մասնաճիւղեր բացող լիբանանեան ընկերութիւնները յատկապէս վերջին ամիսներուն կայուն աճ կ'արձանագրեն տարբեր ոլորտներու մէջ։

«ԻՄԱՑԷՔ, ՈՐ ԵԹԷ...

Շարունակուած Ա. Էշէն

Ֆատաւի նաեւ պնդած է, որ առաջին անգամ Արաբական ծոցի, Զորմուզի նեղուցի, Օմանի ծովու կամ Նոյնիսկ Յնդկաց ովկիանոսի հիւսիսային մասին մէջ ամերիկեան նաւեր չկան, ապա անեցուցած, որ ամերիկեան պատերազմական նաւերը Յեղափոխական պահակազուկի յարձակումներէն «100 առ հարիւր խոցելի են»։

Ան պնդած է, որ Զորմուզի նեղուցը կը մնայ Իրանի վերահսկողութեան տակ։ Ան նաեւ ըսած է, որ Յեղափոխական պահակազուկի ուժերը քրային ուղիի՝ Միացեալ Նահանգներու կողմէ վերահսկողո հարաւային երթուղին օգտագործող նաւերը զգուշացուցած են, որ անոնք «որեւէ պահու կրնան թիրախաւորուիլ»։

Ֆատաւի անեցուցած է, որ Օմանի ափամերձ ճամբով այժմ օրական կը տեղափոխուի ընդամենը 3-4 միլիոն տակաւ քարիւղ, եւ այդ քանակը որակած է «աննշան»՝ համեմատած պատերազմէն առաջ եղած փոխադրումներուն հետ։ Պատերազմէն առաջ Զորմուզի նեղուցին ճամբով կը փոխադրուէր աշխարհի վրայ սպառող բնական կազի եւ քարիւղի շուրջ 20 առ հարիւրը։

«Ռոյթըրզ» լրատու գործակալութիւնը, յղում կատարելով նաւերու երթեւեկին հետեւող «Զեփլըր» ընկերութեան նախնական տուեալներուն, կը հաղորդէ, որ Միջին Արեւելքէն հում քարիւղի արտածումը սեպտեմբերի

վերջին շաբթուան 7 օրերէն չորսին մէջ գերազանցած է պատերազմէն առաջ եղած մակարդակները։

Լրատու գործակալութիւնը յայտնեց, թէ 24 սեպտեմբերին եւ 27 սեպտեմբերէն 29 սեպտեմբեր երկարող ժամանակահատուածի ընթացքին քարիւղի արտածումը հասած է օրական 19,5 միլիոն եւ 22,5 միլիոն տակաւ։ Միացեալ Նահանգներ-Իրան պատերազմէն մէկ տարի առաջ քարիւղի արտածումը կը կազմէր օրական միջինը 18 միլիոն տակաւ։

Իրանեան զինեալ ուժերու սպայակոյտի պետ հազարապետ-գործադար Ալի Ապտէլլահի յայտնեց. «Շրջանին մէջ սիոնական ոճրային աւագակախումբի ղեկավարի շրջանին մէջ ներկայութիւն ու յայտարարելը, թէ իրանեան հիւլեական ծրագիրը մուտք գործած է գիւտորական փուլ, պարզապէս պատրանք է»։ Ան այս մասին յայտնեց իրանեան «Թասնիմ» լրատու գործակալութեան։

«Գառնուկի հազուստով ծալուած գայլի դերը կատարել շարունակելէ դադրեցէ՛ք եւ խուսափեցէ՛ք իրանեան հիւլեական կառոյցներու վերաբերեալ կատարել յայտարարութիւններ, որոնք անհիմն են», ըսաւ ան։

«Իմացէ՛ք, որ եթէ Իրանի դէմ նոր պատերազմ ծագի, անոր բոցերը բոլորին պիտի հասնին», շեշտեց Ապտէլլահի։

ՎԵՐՇԹԱՓԵՆ ԸԱՅԵՑԱՒ ՊԱՅՐԵՅՆԻ...

Շարունակուած 7-րդ էջէն

Արդեօք նետերլանտցի վարորդը կրնա՞ օրին մէկը հաւասարիւ գերմանացի Շումպերդի աշխարհի 7 ախոյեանի տիտղոսներուն, օրերը գիտեն։ 4 անգամ ախոյեան Վերշթափեն այս տարի յոյս չունի ախոյեան դառնալու, մասնաւորապէս որ տարեշրջանի սկիզբէն «Մերսես»-ը շատ կրան փրիներ շահեցաւ, ուր մասնաւորապէս Աթոնելլի կետերու յատկ առաւելութիւն ունի իր խմբակից Ռասըլի վրայ (84 կետ)՝ տարեշրջանի վերջին 7 կրան փրիներէն առաջ։

Աթոնելլի վերջին կրան փրիին գրաւեց Բ. դիրքը, մինչ Լուիս Զամիլթըն ամբողջացուց պատուոյ հարթակը՝ երրորդ դիրքը գրաւելով։

Բաւական հետաքրքրական էր կրան փրին, որ մօտ մէկուկէս ժամ ուշ սկսան տեղատարափ անձրեւուն պատճառով, ուր ինքնաշարժներ կային, որոնք չէին շարժեր շրջավազքին վրայ։

Քանի մը անգամ «Սէֆթի քար»-ը՝ ներկայացաւ մրցակիցները իրար մօտ պահելով, բայց պետք է ըսել, որ Վերշթափեն կրցաւ մնալ առաջին դիրքին վրայ, մինչ Ռասըլ, որ Բ. դիրքին համար կը պայքարէր, խանգարում ունեցաւ եւ կորսնցուց ոսկէ առիթ մը Աթոնելլիին մօտենալու։

Ստորեւ դասաւորումը՝ 17 կրան փրիներէն ետք։

	ԿԵՏ
1.- Զիմի Աթոնելլի (Իտալիա) «Մերսես»	320
2.- Ծորճ Ռասըլ (Բրիտանիա) «Մերսես»	236
3.- Լուիս Զամիլթըն (Բրիտանիա) «Ֆեռարի»	214
4.- Շարլ Լըքլեր (Մոնաքո) «Ֆեռարի»	191
5.- Լաւաո Նորիս (Բրիտանիա) «Մաքլարեն»	188
6.- Մաքս Վերշթափեն (Նետերլանտներ) «Ռետ Պուլ»	188
7.- Օսքար Փիասթրի (Աւստրալիա) «Մաքլարեն»	128
8.- Իզաք Զաժժար (Ֆրանսա) «Ռետ Պուլ»	96
9.- Լիամ Լոսըն (Նոր Զելանտա) «Ռէյսինկ Պուլզ»	65
10.- Փիեռ Կասլի (Ֆրանսա) «Ալփին»	41

ՀԱՄԱԶԱՅՅՈՒՆ «ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵՆ» ԹԱՏԵՐԱՒՈՐԱԿ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՏԵ

Դող՝ սիրտը գող

Մարիո 30

(կադրակերպութիւն)

ԲԵՏԱՂՈՐԻՉ
ՅԱԿՈԲ ՏԵՐ ԴՈՒԿԱՏԵԱՆ

9:10-11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 2026 | ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՍԻՆ 8.00-ԻՆ
«ՅԱԿՈԲ ՏԵՐ ՄԵԼՈՆԵԱՆ» ԹԱՏԵՐԱՐԱՐ

ENGLISH SUBTITLES

Տոմսերու համար հեռաձայնել 03-852712 թիւին, ինչպէս նաեւ ելոյթի օրերը կիշէեն։